
MP PENSJON

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 2016

INNHold

Styremedlemmer	side 2
Årsberetning	side 3
Resultatregnskap	side 7
Balanse	side 9
Kontantstrømanalyse	side 11
Egenkapitaloppstilling	side 11
Noter til regnskapet	side 12
Revisjonsberetning	side 38
Aktuarberetning	side 41

MP Pensjons styre 1. juni 2016 – 31. mai 2017

Oppnevnt av TINE SA:

Jørn Spakrud, Bærum
 Sikke Næsheim, Oslo (til og med 25.1.2017)
 Elisabeth Olsen, Oslo (fra og med 26.1.2017)
 Nils Asle Dolmseth, Åfjord
 Eilolf Jarle Stein, Asker, uavhengig medlem
 1. vararepr.: Sven Erik Pløen, Bærum
 2. vararepr.: Askild Eggeba, Finnøy

I følge vedtektene konstituerer styret seg selv:

Som leder for perioden ble Jørn Spakrud valgt.

Som nestleder for perioden ble Tor Arne Johansen valgt.

Ansatte oppnevnt av Konsernutvalget i TINE SA:

Svein Førde, Breim.
 Vararepr.: Kåre Pedersen, Tiller

 Tor Arne Johansen, Jevnaker.
 Vararepr.: Elin Johanne Husby Aarvik, Klæbu

 Øjvin Faich, Oslo.
 Vararepr.: Olfar Olden, Brummuudal

STYRET OG DAGLIG LEDERS ÅRSBERETNING

MP PENSJON

MP Pensjon ble etablert 1.1.1945 og driver sin virksomhet fra lokaler i Lakkvegata 23 i Oslo. MP Pensjon er en selveiende stiftelse som er underlagt tilsyn av Finanstilsynet og har konsesjon til å drive virksomhet som pensjonskasse.

Pensjonskassen har som formål å forvalte tjenstepensjonsordningen som TINE Grappa har etablert for sine ansatte og pensjonister. Regelverket for pensjonsordningen er fastsatt gjennom særskilt avtale mellom MP Pensjon og hvert enkelt medlemsforetak.

Ved utgangen av 2016 omfattet MP Pensjon følgende foretak:

- TINE SA
- Fjordland AS
- Diplom-Is AS
- Ostecompagniet AS
- Norske Meierifolks Landsforening (NML)
- MP Pensjon
- Alvdal Innkjøpslag SA
- Soknedal Innkjøpslag SA

Pensjonsordningen er en del av en felles personalpolitikk innen medlemsforetakene. Pensjonsordningen er en netto ytelsesordning utover pensjonsytelser fra Folketrygden som omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, samboer-, og barnepensjon. Medlemsforetakene kan innledetid beslutte å forandre pensjonsplanen eller lukke pensjonsordningen.

Pensjonskassen har også konsesjon til å forvalte fripoliser og fortsettelsesforsikringer på egen balanse.

Medlemsforetakene besluttet å endre uførepensjonen for å tilpasse til endringen i Folketrygdens uførepensjon som trådte i kraft 1.1.2015. Endringen innebærer at eksisterende uføreprodukt faller bort og erstattes av et nytt uføreprodukt uten fripoliscoppljening gjeldende fra 31.12.2016.

HOVEDTALL FOR FORSIKRING

Premier

Samlet bokført premie i 2016 var 517 mill. kr, hvorav 202 mill. kr. er innbetalt fra foretakene.

Pensjonsutbetalinger

Samlet pensjonsutbetalinger inkl. premiefritak for uføre i 2016 var 301 mill. kr. (fordelt på 263 mill. kr. på de kollektive avtalene og 38 mill. kr. på fripolisene). Pensjonsutbetalingene i 2016 økte med 4,7 % fra 288 mill. i 2015. Pensjonsutbetalinger til uføre, utgjorde netto 48,6 mill.

kr. (fordelt på 44,5 mill. kr. på de kollektive avtalene og 4,1 mill. kr. på fripolisene). For medlemmer som mottar arbeidsavklaringspenger samordnes uførepensjonen med folketrygden etter en beregnet modell. Uførepensjon som ikke blir utbetalt tilføres premiefondet. I 2016 utgjorde dette 5,7 mill. kr.

Forsikringstariffer

Pensjonskassen opprettholdt dødelighetstariffen K2013 som ble innført fra 1.1.2014. Uføretariffen ble fra 31.12.2016 endret i tråd med lavere observert uførhet over tid. Alle tariffer var fullt oppreservert per 31.12.2016.

Beregningsrenten (grunnlagsrenten)

Beregningsrenten ble holdt uendret på 2,0 % for kollektive kontrakter og ble redusert fra 2,2 % til 2,1 % for fripoliser per 31.12.2016. Engangspremien utgjorde 49 mill. kr.

Premiereserver

Premiereserven per 31.12.2016 var 9.618 mill. kr. mot 9.523 mill. kr. ved foregående årsskifte, en økning på 0,4 %. Det ble benyttet 49 mill. kr. av overskuddet i 2016 til reduksjon av beregningsrenten for fripoliser fra 2,2 % til 2,1 %. Administrasjonsreserven utgjør 6,1 % av netto premiereserve.

Risikoresultat

Risikoresultatet i 2016 gav et overskudd på 87 mill. kr. Endret uføretariff bidro til et ekstra risikoresultat på 235 mill. kr.

Regulering av pensjoner

Pensjonsreguleringen per 1.6.2016 basert på overskudd i 2015 var 2,30 % mot økning i Folketrygdens Grunnbeløp på 2,78 %.

KAPITALAVKASTNING

Verdijustert avkastning i totalporteføljen var 14,7 % i 2016 mot 7,3 % i 2015. Bokført avkastning i totalporteføljen var 6,7 % i 2016 mot 7,6 % i 2015.

Verdijustert avkastning i kollektivporteføljen (kundemidlene) var 11,2 % i 2016 mot 4,0 % i 2015. Bokført avkastning i kollektivporteføljen i 2016 var 4,2 % mot 7,2 % i 2015.

Verdijustert avkastning i selskapsporteføljen (egenkapitalen) var 30,9 % i 2016 mot 25,9 % i 2015. Bokført avkastning i selskapsporteføljen i 2016 var 24,3 % mot 11,0 % i 2015.

Verdijustert avkastning i aksjeporteføljen var 22,2 % i 2016 mot 17,4 % i 2015. Bokført avkastning i aksjeporteføljen i 2016 var 15,5 % mot 17,3 % i 2015.

Verdijustert avkastning i obligasjonsporteføljen var 6,6 % i 2016 mot -1,9 % i 2015. Bokført avkastning i obligasjonsporteføljen i 2016 var 3,2 % mot 3,0 % i 2015.

RESULTAT

Resultatregnskapet er splittet i et «Teknisk regnskap» som omfatter inntekter og kostnader knyttet til forsikringsdriften og et «Ikke-teknisk regnskap» som omfatter øvrige inntekter og kostnader.

Teknisk resultat

MP Pensjon oppnådde et teknisk resultat på 589 mill. kr. i 2016 mot 597 mill. kr. i 2015 som er disponert på følgende måte:

Disponering av teknisk resultat (tall i hele 1.000 kroner)	2016	2015
Overskudd avsatt til styrking av premiereserve	49.343	348.512
Overskudd tilført premiefond	253.478	23.234
Overskudd tilført pensjonistenes overskuddsfond	114.907	96.954
Overskudd tilført fripolisene	86.100	47.168
Andel av teknisk resultat tilordnet forsikringskontraktene	503.828	515.867
Andel av teknisk resultat tilført tilleggsavsetninger	20.000	26.000
Vederlag for rentegaranti	19.057	18.473
Fortjenesteelement for risiko	5.700	4.602
Andel overskudd avkastningsresultat for fripolisene (20 %)	8.683	21.080
Administrasjonsresultat	11.750	9.923
Andel av teknisk resultat tilført risikoutjevningfond	20.450	717
Andel av teknisk resultat tilordnet egenkapitalen	65.640	54.796
Resultat av teknisk regnskap (for disponering)	589.469	596.663

Ikke-teknisk resultat

MP Pensjon oppnådde et ikke-teknisk resultat på 790 mill. kr. i 2016. Totalresultatet etter skatt, andre resultatkomponenter og tilordning av teknisk resultat ble 852 mill. kr. som er disponert på følgende måte:

Disponering av totalresultat (tall i hele 1.000 kroner)	2016	2015
Overføres fra/til risikoutjevningfond	20.450	717
Overføres fra/til annen opptjent egenkapital	390.679	182.533
Overføres fra/til urealiserte gevinster i selskapsporteføljen	440.654	382.387
Totalresultat etter skatt og andre resultatkomponenter (tilføres egenkapitalen)	851.783	565.636

EIENDELER

Eiendelene er splittet i en kollektivportefølje hvor kundemidlene forvaltes og en selskapsportefølje hvor egenkapitalen forvaltes. Risikoutjevningfondet inngår i egenkapitalen i balansen, men forvaltes i kollektivporteføljen.

MP Pensjon forvaltet per utgangen av året 16.812 mill. kr., en økning på 13,0 % fra foregående år. Balansen vokser mindre enn avkastningen ettersom innbetalte premier er lavere enn utbetalte pensjoner. Av de totale eiendelene utgjør kollektiv- og selskapsporteføljen hhv. 13.359 mill. kr. og 3.453 mill. kr. Av totale eiendeler utgjør aksjer og andeler 51,3 %, obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning 41,1 %, eiendom 3,8 %, bankinnskudd 1,6 %, OPS-prosjekter 1,6 % og øvrige eiendeler 0,6 %.

Aksjer og andeler

Pensjonskassens beholdning av aksjer og andeler utgjorde ved årets slutt 8.686 mill. kr. herav 60 mill. kr. i OPS-aksjer.

Obligasjoner

Pensjonskassens beholdning av obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning utgjorde ved årets slutt 7.042 mill. kr. herav 208 mill. kr. i OPS-obligasjoner. Hele obligasjonsporteføljen er klassifisert til virkelig verdi.

Eiendom

Pensjonskassen har en investering i fast eiendom som har en markedsverdi per 31.12.2016 på 641,5 mill. kr. Investeringen er i Nordbygate 1 AS har Lakkegata 23 som eneste eiendel. Eiendommen er fra desember 2013 leid ut på 10 og 15 års kontrakter med opsjon for leietaker til å forlenge avtalene på markedsvilkår.

OPS-prosjekter

Pensjonskassen foretok i 2016 tre investeringer i OPS-prosjekter på til sammen 268,4 mill. Den ene er Bodø Brannstasjon på 208,1 mill. kr. i obligasjonslån og 8,8 mill. kr. i egenkapital. De to andre investeringene er to skoler på til sammen 51,5 mill. kr. i egenkapital.

Pantesikrede medlemslån

Lån til medlemmer i pensjonsordningen er gitt med sikkerhet i fast eiendom innenfor selypålagte rammer. Etter 1. februar 2013 innvilger pensjonskassen ikke lenger nye slike lån.

Bankinnskudd

Pensjonskassens øvrige midler er plassert som bankinnskudd. Driftskonto er i DNB Bank ASA.

SOLIDITET

Bufferkapital

Bufferkapitalen ble styrket i 2016. Oppgang i både aksje- og obligasjonsmarkedene og en svekkelse av norske kroner bidro til høyere verdi på verdipapirporteføljene. Ved utgangen av 2016 var urealiserte gevinster i kollektivporteføljen (kursreserver) på 2.774 mill. kr. mot 1.845 mill. kr. ved foregående årsskifte. Urealiserte gevinster i selskapsporteføljen var 1.554 mill. kr. mot 1.113 mill. kr. ved foregående årsskifte. Annen opptjent egenkapital (kjernekapitalen) ble også styrket i 2016. Høy bufferkapital øker pensjonskassens risikobærende evne i kapitalforvaltningen og øker forventet avkastning over tid.

Egenkapital og solvensmargin

I forbindelse med at Solvens II ble innført for livselskaper per 1. januar 2016 ble kapitaldekningskravet (Basel II) utviklet både for livselskaper og pensjonskasser. Finanstilsynet har foreslått nye kapitalkrav for pensjonskasser basert på stresset 1. Inntil nye kapitalkrav blir innført er solvensmarginkravet

(Solvens I) bindende kapitalkrav for pensjonskasser. I praksis betyr dette at det regulatoriske kapitalkravet er halvert i forhold til 2015. Pensjonskassen oppfyller Solvens I med god margin.

Egenkapitalen eks. risikoutjevningfond var 3.416 mill. kr. per 31.12.2016 mot 2.585 mill. kr. per 31.12.2015. Etter fradrag for urealiserte gevinster i selskapsporteføljen gav det en kjernekapital per 31.12.2016 på 1.862 mill. kr. mot 1.471 mill. kr. per 31.12.2015. Med et solvensmarginkrav på 448 mill. kr. gav det en solvenskapitaldekning per 31.12.2016 på 443,3 %. Pensjonskassens soliditet vurderes som tilfredsstillende.

ØKONOMISKE UTSIKTER

Inngangen til 2017 preges av mer optimisme, men også betydelig usikkerhet. Økonomiske nøkkeltall viste en positiv utvikling gjennom høsten og det er grunn til å forvente sterkere vekst i global økonomi fremover. For 2017 forventes veksten i verdensøkonomien å ta seg opp til om lag 3,2 %, en økning fra 3,0 % i fjor. Veksten i industrilandene vil fortsatt være lav. Det er de fremvoksende økonomiene som vil ha den sterkeste veksten. Utsiktene for Russland og Brasil er bedret med en høyere oljepris og i Kina er veksten noe høyere enn det de fleste har fryktet.

I USA forventes oppgangskonjunktoren å fortsette. Arbeidsledigheten fortsetter å falle, og det forventes økt lønns- og prisvekst og høyere privat forbruk. Inflasjonsforventninger og renter begynte å stige allerede før presidentvalget. Den nye presidenten har skapt forventninger om betydelige skattelettelser og investeringer i ny infrastruktur. Dersom hans valglofter knyttet til proteksjonisme skulle bli en realitet, kan veksten i verdensøkonomien bli betydelig redusert.

I Eurosonen vil økonomien i 2017 fortsatt være preget av lav vekst. Det forventes ikke vekst i næringslivets investeringer og det er fortsatt usikkerhet om bankenes soliditet. I Norge ser det ut som den verste nedturen er over. Fastlandsøkonomien forventes å vokse med om lag 1,3 %, opp fra 0,7 % i 2016. Utviklingen i oljepris vil fortsatt være viktig for Norge.

Politikk er en av de åpenbare risikofaktorene i 2017 som kan skape store svingninger i finansmarkedet. Det er betydelig risiko for at optimismen i kapitalmarkedene er overdrevet. Hovedproblemet for dagens investorer er at det er nesten ingen lavrisiko investeringer som gir tilfredsstillende avkastning. Det er derfor sannsynlig at aksjer også i 2017 vil gi en bedre avkastning enn obligasjoner.

INVESTERINGSSTRATEGI

Pensjonskassens investeringsstrategi er definert i styrets strateginotat som revideres regelmessig. Strategien er innrettet for gradvis å styrke pensjonskassens risikobærende evne. Dette innebærer en aktivaallokering med en relativt sett høy aksjeandel for å bygge bufferkapital. Et av målene med en slik strategi er å oppnå høyest mulig avkastning gitt et akseptabelt risikonivå over tid, og dermed redusere pensjonskostnadene for medlemsfurstakene. Et annet mål ved strategien er å tåle verdifall i finansmarkedene.

Pensjonskassen forstår kapitalforvaltningen selv både når det gjelder handel og oppgjør. I hovedsak foretas det enkeltinvesteringer og i liten grad fondsinvesteringer. Pensjonskassen praktiserer en aktiv investeringsstrategi. Investeringshorisonten er langsiktig, særlig på aksjesiden. En relativt høy andel av pensjonsmidlene er investert i Norge.

Verdipapirene er inndelt i separate verdipapirporteføljer. Egenkapitalen forvaltes i selskapsporteføljen. Kundemidlene forvaltes i kollektivporteføljen.

MP Pensjon er medlem i norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer (Norsif).

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Pensjonskassens retningslinjer for risikostyring og internkontroll er beskrevet i et eget prinsippnotat som er vedtatt av styret. I notatet defineres strategi og mål for hvert virksomhetsområde. Daglig leder er ansvarlig for å etablere en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av retningslinjer fastsatt av styret.

Kontroll og styring av risiko er en forutsetning for verdiskaping og lønnsomhet. Dette innebærer at pensjonskassen må identifisere, vurdere og styre risikofaktorene både på forsikrings- og kapitalforvaltningssiden. Det gjennomføres årlig dokumentasjon og bekreftelse av pensjonskassens interne kontrolltiltak. Dokumentasjonen fremlegges for styret sammen med risikooversikt og forbedringstiltak.

INTERNREVISJON

Det ble etablert internrevisjonfunksjon i 2008 og internrevisor har siden etablering gjennomført prosjekter iht. årlige revisjonsplaner vedtatt av styret. I februar 2015 vedtok styret en revisjonsplan for perioden 2015-17.

Høsten 2016 reviderte internrevisor pensjonskassens etterlevelse av likviditetsforskriften. I revisjonen konkluderte internrevisor med at pensjonskassen i tilstrekkelig grad tilfredsstillte forskriften.

Høsten 2016 reviderte internrevisor pensjonskassens aktuarielle prosesser. I revisjonen konkluderte internrevisor med at pensjonskassen har etablert en prosess for aktuars beregning av nøkkeltall som er i samsvar med aktuarforskriften. En anbefaling ble gitt av internrevisor.

I desember 2016 gjennomførte internrevisor en analyse av risiko og sårbarhet (ROS-analyse) av IT-sikkerheten. Denne revisjonsrapporten er forelagt styret i 2017.

For året 2017 er det planlagt tre revisjonsprosjekter, etterlevelse av kapitalforvaltningsforskriften (oppfølgingsrevisjon), etterlevelse av forskriftene for godtgjørelse og likviditet, samt revisjon av forsikringsprosessen (oppfølgingsrevisjon).

ADMINISTRATIVE FORHOLD

I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital 2016 utgjorde de totale omkostningene 0,15 % mot 0,17 % i 2015.

Det var per 31.12.2016 ansatt 8 personer i pensjonskassens administrasjon. Styret anser at arbeidsmiljøet i pensjonskassen er godt.

Pensjonskassens virksomhet antas ikke å påvirke det ytre miljø i vesentlig grad.

Sykefraværet (inkludert fravær ved barns sykdom) i 2016 var på ca. 3,8 % (herav 1,6 % langtidsfravær) av samlet arbeidstid mot 2,0 % (herav 0 % langtidssykefravær) i 2015. Det inntraff ikke skader eller ulykker i virksomheten.

STYRET

Styret består av sju medlemmer hvorav seks menn og en kvinne. Et av styrets medlemmer er et uavhengig medlem.

TINE SA utnevner tre av styrets medlemmer med vararepresentanter og styrets uavhengige medlem. Pensjonsordningens medlemmer (herunder pensjonister) utnevner tre av styrets medlemmer med personlige vararepresentanter. Av varamedlemmene er to kvinner og tre menn. Både styret og selskapets ledelse er bevisst på de samfunnsmessige

forventningene om tiltak for å fremme likestilling i virksomheten og styret.

Det ble avholdt 5 styremøter i pensjonskassen i 2016. På møtene behandlet styret blant annet ulike styringsdokumenter, retningslinjer, instruksjoner og saker relatert til pensjonskassens finansielle utvikling. I alt ble 37 saker protokollført.

AKTUAR OG REVISOR

Pensjonskassens ansvarshavende aktuar er Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS, Oslo.

Pensjonskassens eksterne revisor er Ernst & Young AS.

Pensjonskassens internrevisor er KPMG AS.

FORTSATT DRIFT

I årsregnskapet er forutsetning om fortsatt drift lagt til grunn, da pensjonskassens virksomhet baserer seg på etablert konsesjon, og at pensjonskassen tilfredsstiller de kapitalkrav som kreves. Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet en tilfredsstillende beskrivelse av pensjonskassens stilling ved årsskiftet.

Oslo, 22. mars 2017

Styret i MP Pensjon og administrerende direktør.

Jørn Spakrud
Leder

Tor Arne Johansen
Nestleder

Nils Asle Dolmseth

Øyvind Falch

Elisabeth Olsen

Svein Førde

Molf Jarle Stein

Lars Martin Lunde
Administrerende direktør

KONSERN 31.12.2016	KONSERN 31.12.2015	RESULTATREGNSKAP TEKNISK REGNSKAP Beløp i 1.000 kroner	MOR 31.12.2016	MOR 31.12.2015	NOTE
		1. Premieinntekter			
517 080	522 150	1.1 Forfalte premier, brutto	517 080	522 150	3
-104	-104	1.2 - Avgitte gjenforsikringspremie	-104	-104	3
516 976	522 046	Sum premieinntekter for egen regning	516 976	522 046	
		2. Netto inntekter/tap fra investeringer i kollektivporteføljen			
0	0	2.1 Inntekter fra invest. i datterforetak, tilk. foretak og felleskontr. foretak	32 541	33 625	4, 21
634 845	619 353	2.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	634 845	619 353	4
32 541	33 625	2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	0	0	32
929 218	-216 430	2.4 Verdiendringer investeringer	929 218	-216 430	24
-235 613	28 700	2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	-235 613	28 700	5
1 360 990	465 248	Sum netto inntekter/tap fra investeringer i kollektivporteføljen	1 360 990	465 248	
		4 Andre forsikringsrelaterte inntekter			
624	497	4.2 Renteinntekter driftskonti bank	624	497	4
624	497	Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	624	497	
		5. Pensjoner			
-301 114	-287 723	5.1 Utbetalte pensjoner	-301 114	-287 723	6
0	0	5.3 Overf. av premieres. og tilleggsavsetn til andre fors.selsk./pensjonsk.	0	0	
-301 114	-287 723	Sum pensjoner	-301 114	-287 723	
		6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
-35 733	-296 344	6.1 Endring i premiereserve	-35 733	-296 344	
-20 000	-26 000	6.2 Endring i tilleggsavsetninger	-20 000	-26 000	
-929 218	216 430	6.3 Endring i kursreguleringsfond	-929 218	216 430	
-4 910	-4 850	6.4 Endring premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	-4 910	-4 850	
-989 860	-110 764	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-989 860	-110 764	8
		8 Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
-200 304	-424 460	8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	-200 304	-424 460	
-303 524	-91 408	8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-303 524	-91 408	
-503 828	-515 867	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-503 828	-515 867	
		9. Forsikringsrelaterte driftkostnader			
-7 470	-7 979	9.1 Forvaltningskostnader	-7 470	-7 979	12,13,14
-10 678	-10 662	9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-10 678	-10 662	12,13,14
-18 148	-18 641	Sum forsikringsrelaterte driftkostnader	-18 148	-18 641	
65 640	54 795	11. Resultat av teknisk regnskap	65 640	54 795	7

KONSERN 31.12.2016	KONSERN 31.12.2015	IKKE-TEKNISK REGNSKAP Beløp i 1.000 kroner	MOR 31.12.2016	MOR 31.12.2015	NOTE
		12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
137 425	88 291	12.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	137 425	88 291	10
440 654	382 387	12.4 Verdiendringer på investeringer	440 654	382 387	19
218 534	53 288	12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	218 534	53 288	11
796 613	523 966	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	796 613	523 966	
		14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
-2 767	-2 555	14.1 Forvaltningskostnader	-2 767	-2 555	12,13,14
-3 559	-3 554	14.2 Andre kostnader	-3 559	-3 554	12,13,14
-6 327	-6 109	Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-6 327	-6 109	
790 286	517 857	15. Resultat av ikke-teknisk regnskap	790 286	517 857	
855 927	572 652	16. Resultat før skattekostnad	855 927	572 652	
-2 170	-6 253	17. Skattekostnad	-2 170	-6 253	28
853 756	566 399	18. Resultat før andre resultatkomponenter	853 756	566 399	
		19. Andre resultatposter			
-1 974	-762	19.3 Aktuarielle gevinst/tap ytelsesbaserte pensjonsordning	-1 974	-762	
851 783	565 636	20. TOTALRESULTAT	851 783	565 636	
-20 450	-717	Overføres fra/til Risikoutjevningsfond	-20 450	-717	
-390 679	-182 533	Overføres fra/til "Annen opptjent egenkapital"	-390 679	-182 533	
-440 654	-382 387	Overført fra/til Urealiserte gevinster i selskapsporteføljen	-440 654	-382 387	

KONSERN 31.12.2016	KONSERN 31.12.2015	BALANSE Delop i 1.000 kroner	MOR 31.12.2016	MOR 31.12.2015	NOTE
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN					
		2. Investeringer			
5 221	7 721	2.3.2 Utlån og fordringer	5 221	7 721	25
0	2 551	2.3.2.1 Påløpte ikke forfalte renter utlån	0	2 551	
2 716 114	2 060 507	2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	2 716 114	2 060 507	16
638 261	452 351	2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	638 261	452 351	17
8 995	7 464	2.4.2.1 Påløpte ikke forfalte renter obligasjoner	8 995	7 464	
17 899	224	2.4.4 Finansielle derivater	17 899	224	18
3 386 490	2 530 817	Sum investeringer	3 386 490	2 530 817	
		3. Fordringer			
2 067	72	3.2 Andre fordringer	2 067	72	
2 067	72	Sum fordringer	2 067	72	
		4. Andre eiendeler			
281	289	4.1 Anlegg og utstyr	281	289	15
60 438	110 349	4.2 Kasse, bank	60 438	110 349	27
2 823	1 059	4.4 Pensjonsmidler	2 823	1 059	14
63 542	111 698	Sum andre eiendeler	63 542	111 698	
3 452 099	2 642 586	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	3 452 099	2 642 586	
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN					
		6. Investeringer i kollektivporteføljen			
641 960	641 960	6.1.1 Investeringseiendommer	0	0	32
0	0	6.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilk. foretak og felleskontr. foretak	566 976	536 476	21
0	0	6.2.2 Fordringer på og verdip. utstedt av datterforetak, tilk. Foretak og Ekont. foretak	74 524	105 024	21,25
38 549	78 375	6.3.2 Utlån og fordringer	38 549	78 375	25
156	1 694	6.3.2.1 Påløpte ikke forfalte renter utlån	156	1 694	
5 970 226	5 407 314	6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	5 970 226	5 407 314	20
6 404 007	5 848 818	6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	6 404 007	5 848 818	22
75 425	76 031	6.4.2.1 Påløpte ikke forfalte renter obligasjoner	75 425	76 031	
22 220	0	6.4.4 Finansielle derivater	22 220	0	23
4 580	12 288	6.4.6 Fordringer	3 395	1 018	
204 410	174 656	6.4.7 Kasse, bank	204 268	174 486	27
13 361 532	12 241 135	Sum investeringer i kollektivporteføljen	13 359 745	12 229 235	
13 361 532	12 241 135	SUM EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN	13 359 745	12 229 235	
16 813 631	14 883 721	SUM EIENDELER	16 811 844	14 871 821	

KONSERN 31.12.2016	KONSERN 31.12.2015	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER Beløp i 1.000 kroner	MOR 31.12.2016	MOR 31.12.2015	NOTE
		11. Opptjent egenkapital			
-31 167	-10 717	11.1 Risikoutjevningssfond	-31 167	-10 717	
-1 861 776	-1 471 098	11.2 Annen opptjent egenkapital	-1 861 776	-1 471 098	
-1 554 130	-1 113 476	11.2.1 Urealiserte gevinster i selskapsporteføljen	-1 554 130	-1 113 476	19
-3 447 073	-2 595 291	Sum opptjent egenkapital	-3 447 073	-2 595 291	
		13. Forsikringsmessige forpliktelser i livsforsikring - kontraktfastsatte forpliktelser			
-9 753 542	-9 583 140	13.1 Premierservec mv	-9 753 542	-9 583 140	
-214 705	-194 705	13.2 Tilleggsavsetninger	-214 705	-194 705	
-2 773 876	-1 844 659	13.3 Kursreguleringssfond	-2 773 876	-1 844 659	24
-470 155	-422 799	13.5 Premiefond og innskuddsfond	-470 155	-422 799	
-114 907	-96 954	13.6 Pensjonistenes overskuddsfond	-114 907	-96 954	
-13 327 186	-12 142 256	Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktfastsatte forpliktelser	-13 327 186	-12 142 256	8
		15. Avsetninger for forpliktelser			
-25 417	-19 575	15.1 Pensjonsforpliktelser og lignende	-25 417	-19 575	14
-3 200	-5 165	15.2 Forpliktelser ved skatt	-3 200	-4 600	28
0	0	15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	0	0	
-28 617	-24 740	Sum avsetninger for forpliktelser	-28 617	-24 175	
		16. Forpliktelser			
0	-76 262	16.1 Finansielle derivater	0	-76 262	23
-10 755	-45 173	16.3 Andre forpliktelser	-8 968	-33 838	
-10 755	-121 435	Sum forpliktelser	-8 968	-110 100	
-16 813 631	-14 883 721	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	-16 811 844	-14 871 821	

I styret for MP Pensjon
Oslo, 31.12.2016 / 22.03.2017

 Jørn Spakrud   Tor Arne Johansen   Nils Asle Domseth
 Leder   Nestleder

 Øjvin Falch   Elisabeth Olsen   Svein Førde   Eivind Jarle Stein

 Lars Martin Lunde
 Administrerende Direktør

KONSERN 2016	KONSERN 2015	KONTANTSTRØMOPPSTILLING Beløp i 1.000 kroner	MOR 2016	MOR 2015
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
2 619	263 833	Innbetalte premie	2 619	263 833
200 000	150 000	Innbetalte premiefond	200 000	150 000
-295 411	-281 868	Utbetalte pensjoner	-295 411	-281 868
0	0	Overført til andre pensjonsinretninger	0	0
-24 479	-24 740	Årets kostnader, inkl. reassurans	-24 479	-24 740
-104 063	109 009	Endringer i debitorer / kreditorer	-104 035	108 557
-3 999	-11 406	Imm- / utbetaling av skatter	-3 999	-10 838
-225 333	204 828	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-225 305	204 944
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
788 356	823 754	Netto finansinntekter	788 356	823 754
3 164	-19 128	Endring i opptjente renter	3 164	-19 128
0	0	Netto investert i derivater	0	0
-189 847	-202 329	Netto investert i aksjer inkl aksjer i investeringseiendom	-159 347	-232 829
	-405	Netto investert i investeringseiendom	0	0
-512 567	-721 927	Netto investert i obligasjoner	-512 567	-721 927
116 069	-84 213	Netto investert i pantelån inkl utlån datterselskap	85 569	-53 713
205 175	-204 249	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	205 175	-203 844
-20 158	579	Netto kontantstrøm for perioden	-20 130	1 100
285 006	284 427	Likviditetsbeholdning 01.01.	284 836	283 736
264 848	285 006	Likviditetsbeholdning 31.12.	264 705	284 836

	Innskutt egenkapital	Annen opptjent egenkapital	Urealiserte gevinster i Selskapsporteføljen	Risiko-utjevningfond	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2015		1 288 565	731 089	10 000	2 029 654
Totalresultat 2015		182 533	382 387		564 919
Egenkapital 31.12.2015		1 471 098	1 113 476	10 717	2 594 574
Egenkapital 01.01.2016		1 471 098	1 113 476	10 717	2 595 291
Totalresultat 2016		390 679	440 654	20 450	851 783
Egenkapital 31.12.2016		1 861 776	1 554 130	31 167	3 447 073

Note	Oversikt over noter	Side
1	Regnskapsprinsipper	13
2	Risiko og risikostyring	15
3	Forfalte premier	17
4	Kollektivporteføljen. Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	17
5	Kollektivporteføljen. Realisert gevinst og tap på investeringer	18
6	Utbetalte erstatninger. Pensjonsutbetalinger	18
7	Resultatanalyse	18
8	Forsikringsmessige forpliktelser	20
9	Medlemsbestand	21
10	Selskapsporteføljen. Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	22
11	Selskapsporteføljen. Realisert gevinst og tap på investeringer	22
12	Forvaltningskostnader	22
13	Ytelser til styret, ledende ansatte og øvrige ansatte	22
14	Pensjoner egne ansatte	23
15	Anlegg og utstyr	24
16	Selskapsporteføljen. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	24
17	Selskapsporteføljen. Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	26
18	Selskapsporteføljen. Finansielle derivater	27
19	Selskapsporteføljen. Urealiserte gevinster	27
20	Kollektivporteføljen. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	27
21	Kollektivporteføljen. Aksjer i datterselskap	31
22	Kollektivporteføljen. Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	32
23	Kollektivporteføljen. Finansielle derivater	32
24	Kollektivporteføljen. Kursreguleringsfond	32
25	Utlån og fordringer	33
26	Valutaeksponering	33
27	Bankkonti	34
28	Skatt	34
29	Kapitalavkastning	36
30	Solvensmargin	36
31	Virkelig verdi hierarki	36
32	Kollektivporteføljen. Investeringseiendom	37

NOTER TIL REGNSKAPET

Beløp i 1.000 kroner med mindre noe annet er angitt.

NOTE 01 Regnskapsprinsipper

Regnskapet for MP Pensjon og MP Pensjon Konsern er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak, samt god norsk regnskapsskikk.

MORSELSKAP

Valutaomregning

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Markedsverdi for finansielle eiendeler og pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte offisielle valutakurser fra Norges Bank på balansedagen.

Premieinntekter

Brutto forfalte premier inntektsføres med de beløp som forfaller i året.

Utbetalte pensjoner

Utbetalte pensjoner består av årets brutto utbetalte erstatninger. Avsetning for ikke ferdigbehandlede eller ikke utbetalte pensjoner, IBNR, ivaretas ved avsetninger til premiereserven.

Netto inntekter fra investeringer

Netto inntekter fra investeringer inkluderer både direkte-avkastning, realiserte gevinster og tap, og urealiserte verdiendringer. Netto inntekter på investeringer i selskapsporteføljen inngår i ikke-teknisk regnskap, mens netto inntekter på investeringer i kollektiv-porteføljen presenteres som del av det tekniske regnskapet.

Ved salg av aksjer følges FIFO-prinsippet ved gevinst/tap beregning, mens "gjennomsnitt"-prinsippet benyttes ved salg av obligasjoner. Ved salg av aksje- og obligasjonsfond følges FIFO-prinsippet ved gevinst/tap beregning. Realiserte gevinster og tap ved salg av derivater beregnes som forskjellen på derivatets utøvelsesverdi og kostpris ved anskaffelse.

Overføring av premiereserve mv. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer føres i resultatregnskapet under postene netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/ økes premiereserven tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetninger, kursreserver og årets resultat.

Overskudd på avkastningsresultatet

Avkastningsresultat overført til premiefond, pensjonistenes overskuddsfond og premiereserve (fripoliser) resultatføres under posten 'Overskudd på avkastningsresultatet'.

Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene

Risikoresultat overført til premiefond, pensjonistenes overskuddsfond og premiereserve (fripoliser) resultatføres under posten 'Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene'.

Forvaltningskostnader

Forvaltningskostnader fordelt mellom teknisk regnskap og ikke-teknisk regnskap med fast prosentfordeling, hhv. 75 % til kollektivporteføljen og 25 % til selskapsporteføljen.

Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader

Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader omfatter alle øvrige forsikringsrelaterte driftskostnader som ikke er forvaltningskostnader.

Inndeling av forvaltningskapitalen

Eiendeler som knytter seg til forvaltning av midler tilhørende forsikringsmessige forpliktelser presenteres som eiendeler i kollektivporteføljen. Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets egenkapital og annen gjeld enn forsikringsforpliktelser. Risikoutjevningfondet forvaltes i kollektivporteføljen i henhold til regler i Forsikringsvirksomhetsloven til tross for at avsetningen er klassifisert som egenkapital i årsregnskapsforsikriften.

Finansielle investeringer

Etter årsregnskapsforskriften klassifiseres, innregnes og måles finansielle investeringer i samsvar med IAS 39. MP Pensjon klassifiserer sine finansielle investeringer i følgende kategorier:

- Aksjer og andeler
- Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning
- Finansielle derivater
- Utlån og fordringer

Se under for beskrivelse av vurderingsmetoder for de fire kategoriene.

Aksjer og andeler

Kategorien 'Aksjer og andeler' måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og består av investeringer i aksjer, aksjefond, egenkapitalbevis og OPS-aksjer. Virkelig verdi på børsnoterte aksjer og andeler fastsettes som sluttkurs siste handledag i henhold til Oslo Børs eller tilsvarende markedsplasser for utenlandske investeringer. For øvrige aksjer og andeler fastsettes virkelig verdi som beste estimat ved bruk av verdifastsettelsesteknikker basert på tilgjengelig og relevant informasjon.

Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning

Kategorien 'Obligasjoner og andre verdipapir' med fast avkastning måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og består av obligasjoner, obligasjonsfond og OPS-obligasjon. Virkelig verdi på noterte investeringer fastsettes til offentlige omsetningskurser. For papirer hvor det ikke foreligger omsetningskurs fastsettes virkelig verdi som beste estimat ved bruk av verdifastsettelsesteknikker basert på tilgjengelig og relevant informasjon.

Finansielle derivater

Kategorien 'Finansielle derivater' måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og inkluderer aksje-, valuta- og rentederivater. Virkelig verdi av finansielle derivater fastsettes til observerbare markedsverdier dersom disse er tilgjengelig i et likvid marked. Dersom den virkelige verdien ikke kan

observeres direkte, beregnes virkelige verdier på grunnlag av underliggende markedspriser ved hjelp av matematiske modeller som er allment aksepterte for prising av slike instrumenter.

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljene for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil.

Utlån og fordringer

Kategorien 'Utlån og fordringer' regnskapsføres til amortisert kost og består av utlån og fordringer med faste kontantstrømmer som ikke er notert i et aktivt marked. Nedskrivning av utlån og fordringer resultatføres dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Aksjer og andeler i datterselskap

Investeringer i datterselskap bokføres etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investeringen til anskaffelseskost. Kostpris som overstiger ervervet andel av bokført egenkapital balanseføres som merverdi og avskrives i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Merverdier inngår i balanseført verdi av aksjer i datterselskap.

Inntekter fra investeringer i datterforetak består av andel av resultat etter skatt i datterselskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier, samt gevinst og tap ved realisasjon av andel.

Renteinntekter fra utlån til datterselskap inngår også i post 2.1 «Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak» i resultatregnskapet.

Kollektivporteføljen. Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet inngår i de forsikringsmessige avsetningene. Årets netto urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer i kollektivporteføljen vurdert til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle investeringer viser en akkumulert netto mindreværdi kostnadsføres dette tapet.

Selskapsporteføljen. Urealiserte gevinster

Årets netto urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer i selskapsporteføljen vurdert til virkelig verdi føres mot urealiserte gevinster i selskapsporteføljen. Urealiserte gevinster i selskapsporteføljen klassifiseres som egenkapital i balansen. Endringer i urealiserte gevinster i selskapsporteføljen vises i resultatdisponeringen.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Anlegg og utstyr

Anlegg og utstyr balanseføres og avskrives med prosentsats som reflekterer forventet levetid. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp.

Pensjonsmidler/forpliktelser egne ansatte

Pensjonsforpliktelser beregnes på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning

på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og nivået på Folketrygdens Grunnbeløp og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uløretariff. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler.

Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene, blir løpende resultatført. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen, og vises som en del av balanseført forpliktelse.

Premiereserven

Premiereserven beregnes som den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregnings-tidspunktet. Den gir uttrykk for pensjonskassens regnskapsmessige pensjonsforpliktelse og er basert på lineær opp-tjening for alle medlemsforetakene. Reservene er beregnet av pensjonskassens aktuar. Premiereserven inkluderer administrasjonsreserve som skal dekke kostnader knyttet til fullt betalte forsikringer (fripoliser og løpende pensjoner). Premiereserven inkluderer også IBNR-avsetninger (tidligere erstatningsavsetninger) som er en avsetning som skal dekke forpliktelses knyttet til forventede, ikke meldte, erstatnings-tilfelle som er inntruffet innen regnskapsårets slutt. Årets regulering av fripoliser tilføres premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten er det anledning til å foreta tilleggsavsetninger, som normalt kan utgjøre inntil 12 prosent av premiereserven. Tilleggsavsetninger kan benyttes til dekning av den enkelte kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier fra medlemsforetakene, tilført garantert rente og tilførte overskuddsmidler. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Pensjonistenes overskuddsfond

Pensjonistenes overskuddsfond består av årets overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling. Fondet skal benyttes som engangspremie til å øke ytelsene til pensjonistene.

Risikoutjevningfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risiko-utjevningfondet klassifiseres som egenkapital og innregnes og måles i samsvar med forsikringslovens kapittel 9 med tilhørende forskrift.

KONSERNREGNSKAP

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat og kontantstrømmer for morselskapet, MP Pensjon og datterselskapene. Datterselskap omfatter de selskapene som MP Pensjon direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse foreligger når MP Pensjon eier mer enn 50 % av den stemmeberettigete kapital.

Konsolideringsprinsipper

Ved konsolidering av datterselskaper benyttes oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelen og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balansepostene i henhold til virkelig verdi.

Datterselskapets offisielle selskapsregnskap utarbeides i henhold til NGAAP, men omarbeides i henhold til regnskapsprinsipper benyttes av MP Pensjon ved konsolidering. Interne mellomværende, interne gevinster og tap, renter og utbytter mellom konsernselskaper samt andre konserninterne transaksjoner er eliminert i konsernregnskapet.

NOTE 2. Risikoer og risikostyring

Pensjonskassen er eksponert for ulike typer risiko, som markeds-, forsikrings-, likviditets- og operasjonell risiko.

MP Pensjon gjennomfører kvartalsvise risikoanalyser ved å beregne tapspotensial og bufferkapital basert på Finanstilsynets to stresstester. Stresstestene omfatter både markedsrisiko, motpartsrisiko, forsikringsrisiko og operasjonell risiko.

Resultatene fra stresstestene per årsskiftet viser at pensjonskassens risikobærende evne er solid. For stresstest II, som er basert på bokførte verdier av pensjonsforpliktelser og definisjon av bufferkapital forutsatt løpende drift, utgjør tapspotensialet 26 % av bufferkapitalen. For stresstest I, som er basert på virkelig verdi av pensjonsforpliktelser og definisjon av bufferkapitalen forutsatt avvikling av pensjonskassen, utgjør tapspotensialet 61 % av bufferkapitalen.

Investeringsstrategien definerer både lovpålagte og selvpålagte plasseringsrammer.

MARKEDSRISIKO

MP Pensjon investerer pensjonsmidlene hovedsakelig i finansielle instrumenter og fast eiendom. Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser i ulike aktiva og omfatter rente-, aksje-, eiendoms-, valuta-, kredittspread- og konsentrasjonsrisiko. Utviklingen i norske og internasjonale verdipapirmarkeder har generelt stor betydning for resultatene til MP Pensjon. Markedsrisiko er i hovedsak knyttet til aksje- og obligasjonsporteføljene.

Styret fastsetter retningslinjer for markedsrisiko gjennom investeringsstrategien som nærmere definerer risikovilje og relevante risikorammer. Risikorammene for markedsrisiko er definert gjennom strategiske og taktiske rammer for ulike aktivaklasser.

Renterisiko

Renterisiko defineres som verdifall i eiendeler og verdiøkning i forpliktelser som følge av endringer i rentenivå. MP Pensjon er i hovedsak eksponert for renterisiko i rentepapirer og i forsikringsmessige avsetninger. Pensjonskassen styrer renterisikoen gjennom durasjonsramme i renteporteføljen og

Investerings eiendommer

Investerings eiendom består av eiendommer som er anskaffet for verdistigning på kapital, opptjening av leieinntekter eller begge deler. Investerings-eiendommer måles til virkelig verdi. Virkelig verdi tilsvarende antatte markedsverdier, uten fradrag for transaksjonskostnader ved et eventuelt salg. Endringer i virkelig verdi resultatføres i den perioden det oppstår.

Netto driftsinntekt fra eiendom består av leieinntekter og driftskostnader knyttet til eiendommene, samt virkelig verdiregulering.

lav garantert rente på forpliktelsene. Rentefølsomheten (durasjonen) i renteporteføljen og forpliktelsen er hhv. 1,8 år og 18,3 år. Obligasjonene med fast rente har rentefølsomhet på 4,4 år og utgjør en tredjedel av porteføljen. Styret vurderer nivået på rentefølsomheten som tilfredsstillende.

Aksjerisiko

Aksjerisiko defineres som verdifall som følge av reduserte aksjekurser og er den mest dominerende markedsrisiko i MP Pensjon. Aksjerisiko styres gjennom fastsatte rammer for eksponering, samt gjennom diversifisering.

Eiendomsrisiko

Eiendomsrisiko er knyttet til verdinedskrivning av eiendom, tap av leieinntekter eller eierkostnader. MP Pensjon er eksponert mot eiendomsrisiko ved investeringen i Lakkegata 23 i Oslo. Pensjonskassen vurderer at investeringen bidrar til positive diversifiseringseffekter på eiendelssiden. I tillegg har pensjonskassen investeringer i eiendomsaksjer.

Valutarisiko

Valutarisiko defineres som verdifall som følge av endring i valutakurser. MP Pensjon er eksponert mot valutarisiko ved investeringer i finansielle verdipapirer som er denominert i annen valuta enn norske kroner, hovedsakelig rentepapirer og aksjer.

Kredittspreadrisiko

Kredittspreadrisiko defineres som endring i markedsverdi på rentepapirer som følge av endring i kredittspreader (kredittverdighet). Spesifiserte endringer i kredittspreader basert på ratingklasser benyttes som grunnlag for beregningen. Kredittspreadrisiko styres gjennom diversifisering og rammer.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er definert som risiko for tap som følge av manglende diversifisering i investeringene. MP Pensjon er eksponert for verdiendring i aksjer og obligasjoner som følge av vesentlig konsentrasjon mot enkeltmotparter.

Tapspotensialet for markedsrisiko i stresstest I per 31.12.2016 fordeler seg mellom risikotypene som følger:

Type markedsrisiko	Tapspotensiale	Prosent
Rentarisiko	305.189	8,1 %
Aksjerisiko	3.215.296	85,6 %
Uendomsrisiko	160.375	4,3 %
Valutarisiko	243.945	6,5 %
Kredittspreserisiko	217.488	5,8 %
Konsentrasjonsrisiko	332.527	8,9 %
Diversifisering	(719.324)	-19,2 %
Sum	3.755.496	100,0 %

FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger og/eller økning i pensjonsforpliktelsene som følge av at faktisk utvikling i dødelighet og uførhet avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier og avsetninger.

Forsikringsrisiko kan deles inn i risiko for langt liv (opplevelsesrisiko), uføre- og dødelighetsrisiko, ofte kalt biometrisk risiko. I tillegg kommer avgangsrisiko.

Forsikringsrisikoen innenfor kollektiv pensjon styres i all hovedsak gjennom tett oppfølging av risikoresultatene med eventuelle påfølgende endringer i premietarifffene. Risikontjevningfondet dimensjoneres for å dekke eventuelle negative risikoresultater. I tillegg har pensjonskassen tegnet en reasuransiavtale for å kunne dekke en eventuell katastrofehandelse med flere dødsfall og uføre.

Dødelighetsrisiko

Risiko for at faktiske utbetalinger og avsetninger til etterlatte ved dødsfall avviker fra det som er forutsatt i dødelighetstariiffen. Dødeligheten de senere år er fallende og dødsrisikoresultatet har vært positivt.

Opplevelsesrisiko

Opplevelsesrisiko er den dominerende biometriske forsikringsrisikoen i MP Pensjon. Pensjonskassen innførte ny og sterkere dødelighetstariiff både 1.1.2009 (K2005) og 1.1.2014 (K2013) i tråd med krav fra Finanstilsynet. Dette innebærer krav om høyere premier og forsikringstekniske avsetninger for å ha tilstrekkelige midler til å dekke fremtidige forpliktelser. Endringen i dødelighetstariiffen har medført at risikoresultatet for opplevelse har blitt betydelig styrket etter tariffendringen i 2014.

Uførerisiko

Risiko for at de faktiske avsetninger ved uføretilfeller avviker fra det som er forutsatt i uføretariiffen. De faktiske avsetningene ved uføretilfeller avhenger av underliggende forhold og kan derfor variere over tid. Siden 2008 har uførerisikoresultatet gitt solide overskudd som følge av lavere observert uførhet. MP Pensjon endret derfor uføretariiffen både 01.01.2014 og 31.12.2016.

Avgangsrisiko

Avgangsrisiko er definert som tap knyttet til at medlemsforetak avslutter den kollektive kontrakten med pensjonskassen før kontraktperiodens utløp ved å flytte kontrakten til en annen pensjonsinnretning eller ved å stoppe premieinnbetalingen. Avgangsrisiko inngår i Finanstilsynets stresstest I, men ikke i stresstest II.

Tapspotensialet for forsikringsrisiko i Finanstilsynets stresstest I per 31.12.2016 fordeler seg mellom risikotypene som følger:

Type forsikringsrisiko	Tapspotensiale	Prosent
Dødelighetsrisiko	-	0,0 %
Opplevelsesrisiko	204.143	5,4 %
Uførhetsrisiko	35.147	0,9 %
Avgangsrisiko	249.750	6,7 %
Diversifisering	(127.409)	-3,4 %
Sum	361.631	9,6 %

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er knyttet til risiko for tap som følge av utilstrekkelighet eller svikt i foretakets interne prosesser og systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko søkes redusert gjennom tydelige rutiner, klare ansvarsbeskrivelser og dokumenterte fullmakter. I tillegg kommer interntrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsplaner.

Tapspotensialet i Finanstilsynets stresstest I per 31.12.2016 fordeler seg mellom risikotypene som følger:

Type risiko	Tapspotensiale	Prosent
Markedsrisiko	3.755.496	95,7 %
Forsikringsrisiko	361.631	9,2 %
Motpartsrisiko	16.013	0,4 %
Operasjonell risiko	58.282	1,5 %
Diversifisering	(267.031)	-6,8 %
Sum	3.924.391	100,0 %

LIKVIDITETSRIKISKO

Likviditetsforpliktelser til MP Pensjon er knyttet til utbetaling av pensjonsytelser og øvrige utbetalinger i forbindelse med den daglige drift. Pensjonskassen er egenkapitalfinansiert og har ikke innlån. Pensjonskassen har tilgjengelig likviditet på bankkonti og verdipapirinvesteringer som er lett omsættelige i verdipapirmarkedet.

Styret har fastsatt en likviditetsstrategi for pensjonskassen som hensyntar likviditetsforskriftens krav til oppfølging av likviditetsrisiko. Likviditetsstrategien revideres årlig. Styret vurderer at likviditetsrisikoen er lav og styres på en god måte. Likviditetsrisiko måles ikke i Finanstilsynets stresstester.

NOTE 03 Forfalte premier.

Premieelement	2016	2015
Terminpremie 01.01	285 388	278 315
Tilbakeførte premier	-15 285	-9 836
Premiefritak for uføre	0	0
Regulering av pensjoner	98 602	79 440
Vederlag for renterisiko	19 057	18 473
Fortjenesteelement for risiko	5 700	4 602
Administrasjonspremie	2 208	2 126
Engangspremie ved lønnsendringer, samt diverse reguleringer	121 410	149 030
Sum forfalt premie	517 080	522 150

Nærstående parter - Innbetalt pensjonspremie	2016	2015
ALVDAL INNKJØPSLAG SA	176	191
DIPLOM-IS AS (**)	0	31 962
FIORDLAND AS (**)	0	9 524
NORSKE MEIERI/OLKS LANDSFØRENING	177	64
OSTECOMPAGNIET AS	1 335	1 588
SØKNEDAL INNKJØPSLAG SA (**)	0	0
TINE SA (**)	200 000	369 636
Sum	201 688	412 965

(**) I 2016 har selskapet benyttet seg av muligheten til å belaste hele eller deler av pensjonspremien mot premiefond.

Reassuranse (gjensikring)

Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofereassuranse. Reassuransens kapasitet er 45 mill. kr. og pensjonskassens egenregning er 5 mill. kr. Reassurandør er Arch Re, men Security Rating «A».

NOTE 04 Kollektivporteføljen. Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler.

Art	2016	2015
Verdiendring Datterselskap	30 500	30 500
Renteinntekter utlån datterselskap	2 041	3 125
Sum	32 541	33 625

Art	2016	2015
Renteinntekter obligasjoner	372 304	407 985
Renteinntekter OPS obligasjoner	7 763	0
Renteinntekter medlemslån	1 112	1 813
Renteinntekter industrilån	1 045	0
Renter driftskonti bank *)	902	883
Renter aksjeutlån	12 069	5 395
Aksjeutbytte	236 208	202 328
Aksjeutbytte OPS	0	0
Netto gebyr/andre finansinntekter	4 068	1 445
Sum	635 469	619 850

* Inkludert post 4.2 Renteinntekter driftskonto bank i resultatregnskapet (Kasse, bank)

NOTE 05 Kollektivporteføljen. Realisert gevinst og tap på investeringer.

Art	Realisert gevinst	Realisert tap	Netto 2016	Netto 2015
Obligasjoner	37 540	290 077	-252 538	-250 068
Aksjer	190 966	218 873	-27 907	231 678
Derivater	8 359	42 723	-34 363	12 580
Industrielån	7 147	0	7 147	
Agio / Disagio (ufordelt)	75 897	3 850	72 047	34 510
Sum	319 909	555 523	-235 613	28 700

NOTE 06 Utbetalte erstatninger. Pensjonsutbetalinger.

Kollektive avtaler	2016	2015
Alderspensjon	180 232	171 418
Etterlattepensjon	37 412	37 829
Uførepensjon	44 486	44 238
Barnpensjon	1 252	1 425
Premiefritak uføre	0	0
Sum	263 382	254 910

Fripoliser	2016	2015
Alderspensjon	30 141	25 653
Etterlattepensjon	3 172	2 937
Uførepensjon	4 143	3 981
Barnpensjon	276	242
Sum	37 731	32 813

Sum Kollektive avtaler og Fripoliser	301 114	287 723
---	----------------	----------------

Driftspensjoner utbetalt på vegne av Diplom Is og TINE SA	2016	2015
Utbetalte driftspensjoner	15 120	11 774
Refusjoner mottatt fra Diplom Is og TINE SA	-13 724	-11 774

Fordring: TINE SA ubetalt faktura pensjoner i desember 2016	1 396	0
---	-------	---

NOTE 07 Resultatanalyse.

Avkastningsresultatet er resultatet som følge av at årets bokførte finansinntekter avviker fra forutsetninger i premietariffen.

Risikoresultat er resultat som følge av at død og uføretilfeller i perioden avviker fra forutsetninger i premietariffen.

Administrasjonsresultat er resultat som følge av at faktiske administrasjonskostnader avviker fra forutsetningene i premietariffen.

Resultatelementer	2 016	Aktive	FEB	2 015	Aktive	FEB
Avkastningsresultat	229 437	177 610	51 827	472 257	359 198	113 059
Risikoresultat	323 488	223 783	99 705	91 408	80 322	11 086
Administrasjonsresultat	11 750			9 923		
Sum resultatelementer	564 676	401 393	151 533	573 588	439 520	124 145

I følgende tabell vises sammenhengen mellom sum resultatelementer og teknisk resultat i resultatoppstillingen.

Resultatoppstilling	2 016			2 015		
	Sum	Aktive	FEB*	Sum	Aktive	FEB*
Bokførte finansinntekter kollektivportefølje	432 397	326 294	106 103	682 175	516 174	166 001
Garantert avkastning premiereserve	-198 049	-143 774	-54 275	-205 068	-152 127	-52 941
Garantert avkastning premiefond	-4 108	-4 108	0	-3 067	-3 067	0
Garantert avkastning pensjonistenes overskuddsfond	-802	-802	0	-1 783	-1 783	0
Avkastningsresultat	229 437	177 610	51 827	472 257	359 198	113 059

Dekning fra premie og reserve	29 898	27 332	2 566	28 564	26 224	2 340
Faktiske driftskostnader	-18 148	-15 970	-2 178	-18 641	-16 404	-2 237
Administrasjonsresultat	11 750	11 362	388	9 923	9 820	103

Resultat død	15 571	14 100	1 471	4 948	4 348	600
Resultat uføre	292 893	198 524	94 369	84 492	74 245	10 247
Resultat overlevelse	15 060	13 637	1 423	1 968	1 729	239
Risikoreultat	323 524	226 261	97 263	91 408	80 322	11 086

Sum resultatelementer	564 712	415 233	149 479	573 588	449 339	124 248
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Vederlag for rentegaranti	19 057	19 057	0	18 473	18 473	0
Fortjenesteelement for risiko	5 700	5 700	0	4 602	4 602	0

Overført til pensjonistenes overskuddsfond	-114 907	-114 907	0	-96 954	-96 954	0
Overført til fripoliser	-135 443	0	-135 443	-47 168	0	-47 168
Overført til tilleggsavsetninger	-20 000	-15 031	-4 969	-26 000	-19 621	-6 379
Overført til premiefond	-253 478	-253 478	0	-23 234	-23 234	0
Styrking av premiereserve		0	0	-348 512	-298 994	-49 518

Sum teknisk resultat	65 640	56 574	9 067	54 796	33 612	21 184
-----------------------------	---------------	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------

Til risikoutjevningfond	20 450	12 075	8 375	717	-717	0
Til egenkapital	36 507	36 507	8 683	54 796	33 612	21 184

*) FEB = Fripoliser på egen balanse

NOTE 08 Forsikringsmessige forpliktelser.

Endringer i forsikringsmessige forpliktelser.

	Post	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Erstatnings- avsetninger *)	Premie- fond	Pensjonistenes overskudds- fond	Kurs- reguleringsfond
1.	Inngående balanse	9 523 140	194 705	60 000	422 799	96 954	1 844 659
2.	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
2.1	Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2)	35 733	20 000	0	4 108	** -97 800	929 218
2.2	Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)	38 175	0	0	67 371	94 758	0
2.3	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)	97 268	0	0	186 108	20 149	0
	Sum resultatført endringen i forsikringsforpliktelser	171 175	20 000	0	257 586	17 108	929 218
3.	Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
3.1	Overføring mellom fond	-773	0	0	-210 230	846	0
3.2	Overføring til/fra pensjonsforetak	0	0	0	0	0	0
	Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-773	0	0	-210 230	846	0
4.	Utgående balanse	9 693 542	214 705	60 000	470 155	114 907	2 773 876

*) Erstatningsavsetninger inngår som en del av premiereserven i balansen

***) Pensjonsreguleringspremie

Bevegelsene på premiefondet i 2016 er oppført i følgende tabell. Forholdstallet mellom premiefond og årets samlede premietilskudd er også beregnet (Prf/premie).

2016	Premiefond	Premie	Prf/premie
IB 01.01.	422 799	418 478	1,12
Forfalt premie	-418 478		
Premiefritak for uføre	0		
Tilført ved innbetaling	202 619		
Fra/(Til) Pensjonistenes Overskuddsfond	-846		
Tilført ved flytting	0		
Utbetalt ved flytting	0		
Frigjort v/fratredelse, ikke uthet uførepensjonister	6 476		
Tilført garanterte renter	4 108		
Resultat disponering	253 478		
UB 31.12.	470 155		

Fordeling forsikringsmessige forpliktelser.

Pr 31.12.2016	Kollektive ordninger	Fripoliser	Totalt
Premiereserve	6 955 631	2 737 911	9 693 542
Tilleggsavsetninger	155 104	59 601	214 705
Erstatningsavsetninger			60 000
Risikoutjevningfond			31 167
Premiefond	470 155	0	470 155
Pensjonistenes overskuddsfond	114 907	0	114 907
Sum	7 695 797	2 797 508	10 584 472

Om stress av uførhet og dødelighet.

Biometrisk risikotype	Endringer	Effekt på netto premiereserve
Dødelighet	-10 %	219
Uførhet	+15 %	28

Tabellen viser effekten på premiereserve (i mill. kr) ved en reduksjon i dødelighet på 10 %, og ved en økning i uførhyppighet på 15 %.

NOTE 09 Medlemsbestand.

Medlemsforetak	Aktive	Pensjonister	Herav:					Sum
			Uføre	Alderspensjon	Flleksibel-pensjonist	Ektefelle-pensjon	Barnpensjon	
MP Pensjon	8	7	0	7	0	0	0	15
Alvdal Innkjøpslag SA	4	0	0	0	0	0	0	4
Diplom-Is AS	398	295	60	173	14	44	4	693
Fjordland AS	85	9	6	3	0	0	0	94
Norske Meierifolks Landsforening	3	4	0	1	1	2	0	7
Ostecompagniet AS	10	3	1	2	0	0	0	13
Soknedal Innkjøpslag SA	2	3	1	2	0	0	0	5
TINE SA	4 558	3 630	559	1 972	198	881	20	8 188
Sum kollektive kontrakter	5 068	3 951	627	2 160	213	927	24	9 019
Fripoliser	10 762	2 684	232	1 843	177	395	37	13 446
Totalt	15 830	6 635	859	4 003	390	1 322	61	22 465

Pensjonsordningen er ytelsesbasert og omfatter samtlige ansatte med minimum 20 % stilling og som er fylt 20 år.

Pensjonsdekning	Pensjonsytelse
Alderspensjon	16 % av sluttlønn inntil 6G og 44 % av sluttlønn mellom 6G og 12G.
Uførepensjon (gjelder t.o.m. 30.12.2016)	Er lik alderspensjon. Barnetillegg på 10 % av uførepensjon for hvert barn under 21 år. Maksimalt 6 barn.
Ektefellepensjon	55 % av beregnet alderspensjon.
Samboerpensjon	55 % av beregnet alderspensjon.
Barnpensjon	50 % av beregnet alderspensjon for yngste barn og 25 % av beregnet alderspensjon for øvrige barn under 21 år. Samlet barnpensjon deles likt mellom barna.

Aktive medlemmer betaler et tilskudd på 2 % av lønn.

Uførepensjonen i Folketrygden ble endret fra 01.01.2015 og omleggingen krever også en tilpasning fra MP Pensjon. Lovverket er endret og tilpasningen er foretatt per 31.12.2016. Alle som kan ha rett på uførepensjon fra Folketrygden omfattes av endringen. Den nye uførepensjonen er på de maksimale satser som kan gis etter lov om tjenestepensjon.

Uførepensjon:

25 % av G (kr 23 144 fra 01.05.2016), likevel ikke mer enn 6 % av medlemmets pensjonsgrunnlag
 +3 % av pensjonsgrunnlaget opp til 12 G (kr 1 110 912)
 +66 % av pensjonsgrunnlag mellom 6 G (kr 555 456) og 12 G (kr 1 110 912)

NOTE 10 Selskapsporteføljen. Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler.

Art	2016	2015
Renteinntekter obligasjoner	28 474	22 902
Renteinntekter industrilån	79	0
Renter aksjeutlån	1 640	479
Aksjeutbytte	107 231	63 446
Netto gebyr/andre finansinntekter	0	1 464
Sum	137 425	88 291

NOTE 11 Selskapsporteføljen. Realisert gevinst og tap på investeringer.

Art	Realisert gevinst	Realisert tap	Netto 2016	Netto 2015
Obligasjoner	168	8 421	-8 253	-28 040
Aksjer	260 554	41 073	219 481	74 801
Derivater	455	0	455	416
Agio / Disagio (ufordelt)	9 188	2 337	6 852	6 111
Sum	270 365	51 831	218 534	53 288

NOTE 12 Forvaltningskostnader.

Forvaltnings- og driftskostnader	2016	2015
Personalkostnader egne ansatte, se spesifisering note 13	13 135	13 030
Kontorkostnader inkl avskrivninger	4 650	4 338
Revisjonshonorar ekstern revisor (Deloitte AS)	494	748
Revisjonshonorar ekstern revisor (Ernst & Young AS)	125	0
Revisjonshonorar intern revisor (KPMG AS)	193	372
Honorar aktuar og forsikringsmessige tjenester (Storebrand Pensjonstjenester AS, Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS)	1 582	1 403
Andre kostnader	4 295	4 859
Sum forvaltnings- og driftskostnader	24 474	24 750

Andel forvaltningskostnader teknisk regnskap	7 470	7 979
Andel forvaltningskostnader ikke-teknisk regnskap	2 767	2 555
Andel driftskostnader teknisk regnskap	10 678	10 662
Andel driftskostnader ikke-teknisk regnskap	3 559	3 554

Revisjon.

Honorar for lovpålagt revisjon for 2015 til Deloitte AS er kr 283.500. Kostnadsført honorar utover lovpålagt revisjon utgjør i 2015 kr 111.950 og er knyttet til regnskapstekniske tjenester og skatterådgivning.

Honorar (å konto) for lovpålagt revisjon for 2016 til Ernst & Young AS er kr. 100.000.

Oppgitte beløp er eksklusive merverdiavgift.

NOTE 13 Ytelser til styret, ledende ansatte og øvrige ansatte.

I 2016 var det ansatt 8 personer med til sammen 8 årsverk.

Personalkostnader egne ansatte	2016	2015
Totale lønnskostnader	8 091	7 774
Arbeidsgiveravgift (totalt)	1 401	1 335
Pensjonskostnader (netto)	3 421	3 728
Andre ytelser	222	193
Sum lønnskostnader	13 135	13 030

Administrerende direktør har avtale om at hvis MP Pensjon ønsker å avslutte ansettelsesforholdet, ytes 6 måneders etterlønn i tillegg til lønn i oppsigelsestiden som også er 6 måneder. Administrerende direktør har også avtale om at han kan fratse sin stilling i MP Pensjon ved fylte 62 år med 70 % av lønn. Denne ordningen gjelder frem til 67 år. Administrerende direktør og investeringsdirektør har en pensjonsavtale gjeldende fra 67 år. Avtalen innebærer at de vil motta en samlet pensjon tilsvarende 66 % av ordinær sluttlønn inkludert ytelser fra Folketrygden og tidligere arbeidsforhold. Pensjonskostnadene knyttet til administrerende direktør og investeringsdirektør er i 2016 beregnet til kr. 2.757.622. Se nærmere beskrivelse av pensjonsordningen i note 14.

Det utbetales ikke variabel avlønning til ledere og ansatte i MP Pensjon.

Lønn og godtgjørelser til daglig leder, øvrige ledende ansatte og styremedlemmer (i hele kroner)			2016	Merknad	Lån c.l.
Lars Martin Lunde	Administrerende direktør	januar-desember	1 719 054	Inkl. bilgodtgj. og elekt. komm.	Nei
Nils Erling Ødegaard	Investeringsdirektør	januar-desember	1 639 617	Inkl. elektronisk kommunikasjon	Nei
Jørn Spakrud	Styreleder	juni 2015-mai 2016	76 000		Nei
Sikke Næshheim	Styremedlem	juni 2015-mai 2016	32 500		Nei
Øjvin Falch	Styremedlem	juni 2015-mai 2016	32 500		Nei
Svein Førde	Styremedlem	juni 2015-mai 2016	32 500		Nei
Eiolf Jarle Stein	Styremedlem	juni 2015-mai 2016	50 000		Nei
Tor Arne Johnsen	Styremedlem	juni 2015-mai 2016	32 500		Nei
Nils Asle Dolmseth	Styremedlem	juni 2015-mai 2016	32 500		Nei

Dotte styret ble konstituert på styremøte 25.06.2015.

Utbetalte styrehonorarer omfatter perioden 01.06.2015 - 31.05.2016. Styrehonorarene fastsettes av styret i TINE SA. Det er ingen avtaler om særskilte vederlag ved evt. fratredelse fra styrevervet innenfor eller ved slutten av en periode.

Styrets medlemmer og ansatte i pensjonskassen hadde i 2016 ingen låneengasjement i MP Pensjon.

NOTE 14 Pensjoner egne ansatte.

Sikret pensjonsordning

MP Pensjon er pliktig til å ha tjenstepensjon for sine ansatte som tilfredsstiller lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP). Selskapet har kollektiv pensjonsordning i henhold til lov om foretakspensjon. Ordningen oppfylder kravene for obligatorisk tjenstepensjon. Den kollektive pensjonsordningen er ytelsesbasert og inkluderer alderspensjon, uførepensjoner og etterlattepensjoner. Pensjonsordningen gir rett til definerte framtidige ytelser, avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Den kollektive ordningen omfatter 14 personer hvorav 8 er yrkesaktive pr 31.12.2016.

Pensjonskostnader	Sikret	Usikret	Sum 2016	Sum 2015
Årets pensjonsopptjening	1 309	1 930	3 239	3 472
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	664	434	1 098	1 355
Pensjonskostnad (brutto)	1 973	2 363	4 336	4 827
Førvæntet avkastning på pensjonsmidlene	-667	0	-667	-1 383
Resultatført planendring	-576	0	-576	0
Administrasjonskostnader	118	0	118	53
Pensjonskostnad (netto) før arbeidsgiveravgift	848	2 363	3 212	3 497
Periodisert arbeidsgiveravgift	131	333	464	467
Pensjonskostnad (netto) etter arbeidsgiveravgift	980	2 697	3 676	3 964
Pensjonskostnad mot Andre resultatposter (19.3)	1 682	-3 656	-1 974	-762

Usikrede pensjonsordninger

MP Pensjon har usikrede pensjonsordninger. Dette er driftspensjonsordninger som omfatter ansatte med lønn over 12 G. I tillegg har de ansatte avtalefestet pensjon (AFP). Dagens AFP-ordning er en ytelsesbasert flerforetaksordning hvor det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon for å muliggjøre innregning av forpliktelse i årsregnskapet.

Pensjonsforpliktelse (-)/midler (+)	Sikret	Usikret	Sum 2016	Sum 2015
Totale pensjonsmidler er beregnet til	30 912	0	30 912	29 173
Pensjonskassens pensjonsforpliktelser er beregnet til	-28 089	-21 341	-49 430	-45 270
Ikke resultatført estimatavvik	0	0	0	-5 235
Arbeidsgiveravgift		-4 076	-4 076	-2 419
Balansført pensjonsforpliktelser (-) / midler (+)	2 823	-25 417	-22 594	-23 751

Ved beregning av pensjonsforpliktelsene er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Økonomiske forutsetninger:	31.12.2016	31.12.2015
Diskonteringsrente	2,30 %	2,30 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,30 %	2,30 %
Årlig forventet lønnsvekst	3,00 %	3,00 %
Årlig forventet regulering av pensjoner	2,00 %	2,00 %
Årlig forventet G-regulering	2,50 %	2,50 %
Sats arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	

NOTE 15 Anlegg og utstyr.

Varige driftsmidler	2016	2015
Anskaffelseskost 01.01	4 213	4 150
Tilgang	91	63
Avgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	4 304	4 213
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	-3 924	-3 809
Årets avskrivning	-100	-114
Akkumulert avskrivninger 31.12.	-4 023	-3 924
Bokført verdi 31.12	281	289
Avskrivningsprosent	20 - 30 %	20 - 30 %

NOTE 16 Selskapsporteføljen. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis.

Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi. Beholdning i reelle antall. Kostpris og markedsverdi i hele 1.000 kr.

Verdipapir	Sektor	Beholdning	Kostpris	Markedskurs	Markedsverdi
ABG Sundal Collier Holding ASA	Finans	200 000	520	4,94	988
A-Com AB	Forbruksvarer	133 000	4 510	0,01	1
African Diamond AB	Materialer	67 203	2	0,10	6
AINMT AS	Telekom	481 800	28 108	80,00	38 544
Aker BP ASA	Energi	66 144	3 208	154,50	10 219
AKVA Group	Industri	381 300	8 974	84,00	32 029
Aqua Bio Technology ASA	Helsevern	326 088	5 636	9,70	3 163
Atlantica Tender Drilling LTD	Energi	1 170 232	10 227	1,80	2 106
Attivo Eiendomsutvikling AS	Eiendom	31 251	31 250	1 519,00	47 470
Attivo Eiendomsutvikling II AS	Eiendom	16 697	9 630	576,76	9 630
Austevoll Seafood ASA	Konsumvarer	1 141 069	18 472	83,75	95 565
Axactor AB	Materialer	3 015 514	3 016	2,65	7 991
BerGenBio AS	Helsevern	12 403	15 499	1 601,00	19 857
Bonheur ASA	Energi	142 525	14 472	72,25	10 297
Borgestad ASA	Materialer	27 053	775	58,25	1 576

Borvet ASA	IT	569 904	25 346	138,00	78 647
Catella AB B-aksje	Finans	989 412	3 970	22,90	21 552
D/S Norden	Industri	12 760	3 685	110,50	1 723
DNB ASA	Finans	1 128 163	120 547	128,40	144 856
DOF Installer ASA	Energi	508 190	21 846	6,50	3 303
DSV A/S	Industri	20 000	6 764	314,20	7 680
EAM Solar ASA	Forsyning	228 100	17 405	32,10	7 322
Easybank ASA	Finans	1 242 011	11 692	14,75	18 320
Eidesvik Offshore ASA	Energi	36 000	1 566	6,19	223
Eiendomsspar AS	Eiendom	675 000	13 165	380,00	256 500
Elliptic Laboratories AS	IT	770 000	27 280	100,00	77 000
Fitman International ASA	Industri	250 000	1 000	3,30	825
Fara ASA	IT	848 000	4 345	3,50	2 968
Fram Exploration ASA	Energi	447 915	6 378	1,00	448
General Electric	Industri	52 678	6 360	30,76	13 968
Glo AB Preferential Shares Class D	IT	266 666	18 958	75,00	19 024
Glo AB Preferential Shares Class F	IT	70 681	5 042	75,00	5 042
Goodtech AS	Industri	474 000	10 151	7,00	3 318
Gran Tierra Energy Inc.	Energi	699 980	6 564	2,98	17 981
Grieg Seafood AS	Konsumvarer	25 973	1 032	81,70	2 122
IC Targets AS	Helsevern	300 500	3 400	0,92	276
Icelandair Group Holding III	Industri	2 417 566	4 878	23,00	4 233
Independent Oil & Resources Plc	Energi	43 491	3 038	3,50	152
Independent Tankers Corporation Ltd	Energi	100 000	850	0,10	10
Kebony AS	Materialer	172 791	0	1,50	259
Kezzler AS	IT	88 630	5 819	70,00	6 204
Kongsberg Gruppen ASA	Industri	2 301 024	54 339	124,50	286 477
Kvitholmen AS	Konsumvarer	550 895	8 091	40,00	22 036
Landbruksforsikring AS	Finans	3 000	15 510	5 170,00	15 510
Listen AS	IT	17 500	5 009	286,20	5 009
Lunden Boligutvikling AS	Finans	14 117	8 246	584,10	8 246
Medistim ASA	Helsevern	174 500	1 939	73,50	12 826
Metalkraft AS Ordinær aksje	Materialer	813 319	4 583	0,01	8
Metalkraft AS Preferanse B aksje	Materialer	7 629 484	10 000	0,20	1 526
Metronor AS C-aksje	IT	476 125	12 849	12,24	5 828
Natopharma ASA	Helsevern	307 647	4 783	9,09	2 797
NIIST Media Group AS	Forbruksvarer	20 269	14 416	105,00	2 128
NNIT A/S	IT	5 000	717	204,00	1 247
No Isolation AS	IT	42 519	10 000	235,19	10 000
Norsk Marin Fisk AS	Konsumvarer	7 458 000	13 409	1,00	7 458
NorSun AS	IT	300 016 000	5 000	0,01	3 000
Norwegian Finans Holding ASA	Finans	4 383 800	18 368	73,75	323 305
OCEAN RIG UDW INC	Energi	100 000	10 442	15,00	1 500
OPS GJ Bodø Brannstasjon AS	OPS	250	8 845	35 378,79	8 845
Oslo Børs VPS Holding ASA	Finans	632 389	34 936	90,00	56 915
Pareto Bank ASA	Finans	46 869	1 471	38,10	1 786
PCI Biotech Holding ASA	Helsevern	916 531	16 095	15,00	13 748
Polight AS Ordinær aksje	IT	122 970 093	12 207	0,11	13 833
PolyDisplay AS	IT	495 550	193	0,10	50
Q-free ASA	IT	460 000	7 050	7,88	3 625
Ram Power Corp	Forsyning	31	140	0,01	0
Recipharm AB	Helsevern	24 054	1 946	121,00	2 768
Rector Marinus Invest AS	Finans	50 000	500	3,00	150
RenoNorden ASA	Industri	190 147	8 937	5,08	966
SalMar ASA	Industri	30 382	1 732	258,10	7 842
Scottish Salmon Company Ltd.	Industri	1 728 232	6 624	9,60	16 591
Seagarden Group AS	Industri	5 789 923	10 566	0,10	579

Seamatech AS	Industri	200 000	200	1,00	200
Selvaag Bolig ASA	Eiendom	962 872	17 795	40,00	38 515
Skulebygg AS	OPS	5 200	45 300	8 711,54	45 300
Skuleveg AS	OPS	1 650	6 200	3 757,58	6 200
Solstad Offshore ASA ser. A	Energi	327 868	16 635	11,50	3 770
Solstad Offshore ASA Ser. B	Energi	424 498	4 550	10,20	4 330
Songa Offshore SE	Energi	2 842 723	51 169	31,50	89 546
Sonitor Technologies AS	IT	236 752	5 710	3,00	710
Spectral Medical Inc.	Helsevern	2 894 554	4 029	0,28	5 098
Spectrum ASA	Energi	148 377	3 264	28,00	4 155
Storebrand ASA	Finans	1 430 522	41 083	45,92	65 690
Subsea 7 S.A.	Energi	1 124 640	19 565	109,30	122 923
Telemarkrøye AS	Konsumvarer	1 991	2 987	1 500,00	2 987
TGS-NOPFC Geophysical Company ASA	Energi	22 000	1 160	191,70	4 217
Tomra Systems ASA	Industri	25 000	918	90,50	2 263
Totalreform AS	Industri	270 400	0	1,97	533
Troll Forsikring A/S	Finans	22 000	2 420	110,00	2 420
Valhalla Oil and Gas AS	Energi	629 286	4 333	0,50	315
Vestas Wind Systems A/S	Energi	23 000	5 896	459,00	12 903
Victoria Eiendom AS	Eiendom	745 000	36 625	555,00	413 475
Vistin Pharma ASA	Helsevern	877 870	8 779	24,00	21 069
WaterCircles Forsikring ASA	Finans	10 000 000	10 000	1,00	10 000
Weifa ASA	Helsevern	1 927 087	58 990	25,50	49 141
Wilson ASA	Industri	27 716	540	6,16	171
Zenith Energy Ltd	Energi	210 147	0	0,90	188
Sum			1 142 467		2 716 114

Valutacksporing

Valutanavn	Valutakode	Kostpris	Virkelig verdi	Andel
Norske kroner	NOK	1 073 517	2 602 889	95,8 %
Svenske kroner	SEK	29 918	48 393	1,8 %
Danske kroner	DKK	17 061	23 553	0,9 %
Euro	EUR	0	0	0,0 %
Amerikanske dollar	USD	12 924	31 948	1,2 %
Sørafrikanske rand	ZAR	0	0	0,0 %
Islandske kroner	ISK	4 878	4 233	0,2 %
Sveitsiske franc	CHF	0	0	0,0 %
Britiske pund	GBP	0	0	0,0 %
Kanadiske dollar	CAD	4 169	5 098	0,2 %
Sum		1 142 467	2 716 114	100,0 %

NOTE 17 Selskapsporteføljen. Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning.

Debitorgruppe	Valuta	Pålydende verdi	Kostpris	Markeds-kurs	Virkelig verdi	Durasjon
03 - Bank- og kredittgaranti	NOK	20 000	23 716	114,03 %	22 806	4,35
04 - Pantesikkerhet 1	NOK	94 310	92 856	100,34 %	94 628	7,09
05 - Pantesikkerhet 2	NOK	63 524	38 808	60,30 %	38 307	0,80
06 - Negativ Pant	NOK	160 000	160 607	100,31 %	160 497	1,68
07 - Lån uten sikkerhet	NOK	80 117	70 466	37,10 %	29 720	0,51
08 - Konvertible obl.	NOK	37 000	37 000	80,43 %	29 760	0,29
09 - Ansvarlig lån	NOK	35 000	35 000	99,89 %	34 961	0,21
10 - Fondsobl.	NOK	225 130	217 225	101,09 %	227 582	2,77
Sum selskapsporteføljen		715 081	675 677	89,26 %	638 261	2,71

Valutacksporing

Valutanavn	Valuta	Kostpris	Virkelig verdi	Andel
Norske kroner	NOK	557 004	523 143	82,0 %
Svenske kroner	SEK	0	0	0,0 %
Danske kroner	DKK	0	0	0,0 %
Euro	EUR	0	0	0,0 %
Amerikanske dollar	USD	118 673	115 118	18,0 %
Sum		675 677	638 261	100,0 %

NOTE 18 Selskapsporteføljen. Finansielle derivater.

Type	Virkelig verdi	Kostpris	Merverdi
Aksjederivater	17 899	0	17 899
Valutaderivater	0	0	0
Sum	17 899	0	17 899

NOTE 19 Selskapsporteføljen. Urealiserte gevinster.

Urealiserte gevinster i selskapsporteføljen består av netto merverdi på eiendeler vurdert til virkelig verdi, og fremkommer som følger:

Investering	Virkelig verdi	Kostpris	Merverdi 2016	Merverdi 2015	Verdiendring
Aksjer og andeler	2 655 770	1 082 122	1 573 647	1 154 129	419 518
Obligasjoner	638 261	675 677	-37 416	-40 877	3 461
Utlån til Industri	0	0	0	0	0
Finansielle derivater	17 899	0	17 899	224	17 675
Sum	3 311 930	1 757 800	1 554 130	1 113 476	440 654

NOTE 20 Kollektivporteføljen. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis.

Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi. Beholdning i reelle antall. Kostpris og markedsverdi i hele 1.000 kr.

Verdipapir	Sektor	Beholdning	Kostpris	Markedskurs	Markedsverdi
24SevenOffice AS	IT	2 117 504	2 947	3,90	8 258
A.P. Møller - Mærsk A A/S	Industri	1 148	15 176	10 670,00	14 971
A.P. Møller - Mærsk B A/S	Industri	625	4 760	11 270,00	8 609
AcadeMedia AB	Forbruksvarer	30 000	1 198	50,00	1 427
Aker ASA	Energi	25 798	1 957	323,00	8 333
Aker Solutions ASA	Energi	100 000	2 392	41,37	4 137
Allelear ID Inc	IT	136 365	4 678	4,06	4 772
Alliance Venture Spring AS	Aksjefond	3 529 410	3 000	0,85	3 000
Alphabet Inc Class C Capital Stock	IT	10 027	36 173	782,79	67 659
Aqualis ASA	Energi	1 697 628	3 750	4,00	6 791
Asiakastieto Group Plc	Finans	15 000	1 913	19,25	2 624
AstraZeneca PLC	Helsevern	25 000	10 629	497,10	11 821
Atea ASA	IT	242 699	15 290	79,50	19 295
Atlantica Tender Drilling LTD	Energi	1 204 167	6 649	1,80	2 168
Attendo AB	Helsevern	200 000	13 521	78,75	14 981
Autoliv Inc. SDB	Forbruksvarer	5 000	4 587	1 028,00	4 889
Avance Gas Holding Ltd.	Energi	742 112	12 616	26,50	19 666
Awilco LNG	Energi	836 800	15 793	6,85	5 732
Axfood AB	Konsumvarer	32 000	4 601	143,20	4 359
Banco Santander SA	Finans	153 196	8 553	4,95	6 886
Bavarian Nordic A/S	Helsevern	6 000	1 600	249,00	1 826
Bayrische Motoren Werke AG	Forbruksvarer	10 000	7 880	88,79	8 068
Biotec Pharmacon ASA	Helsevern	822 931	11 399	11,30	9 299
Bonheur ASA	Energi	806 746	39 664	72,25	58 287

Borregaard ASA	Materialer	725 000	15 875	84,50	61 263
Bravida Holding AB	Industri	140 000	6 185	55,25	7 358
Bulten AB	Konsumvarer	37 500	1 622	89,00	3 175
BW Offshore Ltd.	Energi	288 996	3 034	27,70	8 005
Byggma ASA	Materialer	338 242	5 123	74,75	25 284
Byggmax Group AB	Forbruksvarer	120 000	4 553	63,00	7 191
Byggpartner i Dalarna Holding AB	Industri	67 568	2 288	37,80	2 429
Camo Software AS	IT	4 275 522	2 138	0,50	2 138
Carlsberg A/S B	Konsumvarer	19 000	9 819	609,50	14 154
ContextVision AB	Helsevern	671 248	10 427	49,50	33 227
Coor Service Management Holding AB	Industri	35 000	1 350	50,75	1 690
Daimler AG	Forbruksvarer	10 000	7 024	70,63	6 418
Danske Bank	Finans	20 000	4 878	214,20	5 236
Data Respons ASA	IT	4 315 055	32 534	18,30	78 966
Deep Sea Supply Plc	Energi	113 938	1 025	1,39	158
DHT Holdings Inc	Energi	125 000	8 082	3,55	3 825
DOF ASA	Energi	65 186	1 956	1,07	70
Domestic Group AB	Konsumvarer	1 000	48	66,95	64
Dorian LPG Ltd	Energi	156 996	12 804	70,77	11 111
Dustin Group AB	Forbruksvarer	5 000	226	64,00	304
ECIT AS B-aksjer	IT	7 858 441	15 753	1,75	13 752
Egerton Capital Equity Fund PLC CLA GBP Unhedged	Aksjefond	21 798	55 304	378,21	87 495
Egerton Capital Equity Fund PLC CLA USD Hedged	Aksjefond	28 842	44 005	210,66	52 373
Entra ASA	Eiendom	1 296 960	88 436	85,75	111 214
Europpris	Forbruksvarer	775 000	33 825	36,90	28 598
Facebook, Inc	IT	10 000	9 872	116,35	10 029
Faroc Petroleum PLC	Energi	250 000	3 055	1,04	2 746
Fastighets AB Balder B-aksje	Eiendom	95 500	7 259	184,10	16 724
FLSmidth & Co A/S	Industri	7 000	3 107	293,00	2 507
Frontline Ltd.	Energi	22 950	1 762	62,00	1 423
Gjensidige Forsikring ASA	Finans	350 000	24 244	137,00	47 950
Glen Rose Petroleum Corporation	Energi	3 072 889	5 725	0,00	0
Golar LNG Ltd.	Energi	10 000	3 293	23,35	2 013
Golden Ocean Group Ltd	Industri	15 088	406	41,30	623
Granges AB	Materialer	50 000	3 002	86,00	4 090
H-II International A/S	Materialer	7 777	427	75,50	718
Hälsjund ASA A-aksjer	Forsyning	4 500	267	94,25	424
Hälsjund ASA B-aksjer	Forsyning	1 979 000	62 023	95,00	188 005
Havyard Group ASA	Industri	1 889 230	12 469	9,29	17 551
Helgeland Sparebank	Finans	462 203	19 731	81,00	37 438
Hexagon Composites ASA	Industri	12 367 614	48 028	26,90	332 689
Hoist Finance AB	Finans	50 000	2 679	84,75	4 031
Humana AB	Helsevern	25 000	1 586	71,75	1 706
Höegh LNG Holdings Ltd	Energi	351 530	16 765	96,50	33 923
IDEX ASA	IT	4 690 680	7 046	6,99	32 788
Indre Sogn Sparebank	Finans	50 383	5 147	77,25	3 892
Island Drilling Company ASA	Energi	279 365	19 388	7,00	1 956
ISS A/S	Industri	37 500	9 395	238,40	10 926
Jason Shipping ASA	Industri	46 940	19 856	0,01	0
Keep-It Technologies AS	Industri	155 350	5 437	35,00	5 437
Kinnevik AB ser B	Finans	25 000	4 906	218,30	5 191
Kitron ASA	IT	10 782 537	17 085	6,03	65 019
Komplett Bank ASA	Finans	1 501 688	2 731	16,00	24 027
Kongsberg Automotive Holding ASA	Forbruksvarer	9 503 387	41 542	5,67	53 884
Kongsberg Gruppen ASA	Industri	2 301 024	54 339	124,50	286 477
Kværner ASA	Energi	387 500	2 744	12,10	4 689

Lehto Group PLC	Industri	131 159	6 185	10,19	12 144
Lerøy Seafood Group ASA	Konsumvarer	61 326	24 921	481,10	29 504
Lifco AB ser B	Industri	11 407	987	233,20	2 530
Link Mobility Group ASA	IT	2 792	419	139,00	388
Magsøis ASA	Energi	595 075	11 504	12,80	7 617
Marine Harvest ASA	Konsumvarer	2 078 799	34 801	155,70	323 669
Master Marine AS	Energi	1 750 000	1 138	0,00	0
Mellhus Sparebank	Finans	106 925	12 322	125,00	13 366
Metronor AS A-aksje	IT	46 614	2 471	12,24	571
Millicom International Cellular S.A. SDD	Telekom	25 000	12 226	389,30	9 258
Multicient Geophysical ASA	Energi	1 200 000	4 800	1,17	1 404
Multiconsult ASA	Industri	153 846	12 000	104,50	16 077
Munksjø Oyj	Materialer	20 000	1 288	151,00	2 873
Naspers Limited N	Forbruksvarer	10 000	8 425	2 014,09	12 659
Navamedic ASA	Helsevern	149 708	3 071	13,10	1 961
NEL ASA	Helsevern	265 000	981	2,03	538
Nets A/S	Industri	60 000	10 989	123,60	9 064
Nexstim Oyj	Helsevern	120 407	6 674	1,46	167
NKT Holding AS	Industri	8 000	3 700	498,90	4 878
Nordea Bank AB	Finans	95 000	6 551	101,30	9 154
Nordic Semiconductor ASA	IT	2 517 434	21 865	35,10	88 362
Nordic Waterproofing Holding A/S	Materialer	5 000	353	86,50	411
Norsk Hydro ASA	Materialer	1 875 867	47 331	41,30	77 473
Norsk Titanium AS	Materialer	7 911	13 349	4 434,00	35 077
North Atlantic Drilling Ltd	Energi	33 520	17 142	27,33	916
North Energy ASA	Energi	1 443 000	5 772	2,20	3 175
Norway Royal Salmon ASA	Konsumvarer	254 086	12 420	207,00	52 596
Norwegian Air Shuttle ASA	Industri	85 884	4 872	287,00	24 649
Norwegian Energy Company ASA	Energi	72 763	2 838	226,50	16 481
Novartis AG	Helsevern	10 000	7 410	74,08	6 184
Novo Nordisk B A/S	Helsevern	10 000	3 819	254,70	3 113
NRC Group ASA	IT	316 008	6 910	68,00	21 489
Ocean Yield ASA	Energi	279 536	11 987	65,00	18 170
Odffjell Drilling Ltd	Energi	125 000	5 250	17,30	2 163
Odffjell ser. B	Industri	161 960	10 095	28,00	4 535
Olav Thon Eiendomsselskap ASA	Eiendom	1 879 412	32 324	160,00	300 706
Opera Software ASA	IT	475 000	10 747	37,30	17 718
Orkla ASA	Industri	875 000	19 887	78,20	68 425
Otium AS B-aksjer	Finans	23 346 944	8 336	0,01	233
OW Bunker A/S	Industri	10 000	1 600	0,00	0
P/F Bakkafrøst	Konsumvarer	67 563	4 729	342,80	23 161
Pandora A/S	Konsumvarer	2 500	1 539	924,00	2 823
Panoro Energy ASA	Energi	40 000	168	6,41	256
Petroleum Geo-Services ASA	Energi	1 046 114	35 694	29,20	30 547
PhotoCure ASA	Helsevern	810 000	20 467	42,00	34 020
Pioneer Marine Inc	Industri	51 373	3 363	1,45	642
Play Magnus AS	IT	6 776	7 842	132,81	7 757
Polareus Ltd.	Energi	17 836 635	12 486	0,46	8 205
Porsche Automotive Holding SE	Forbruksvarer	10 000	5 624	51,92	4 718
Prosafe S.E.	Energi	900 835	22 521	37,00	33 331
Protector Forsikring ASA	Finans	1 845 379	6 718	68,75	126 870
Reach Subsea ASA	Energi	569 430	1 822	1,90	1 082
REC Silicon ASA	IT	3 698 812	6 192	1,14	4 217
Resurs Holding AB	Finans	550 000	30 441	58,80	30 762
Ryanair Holdings plc	Industri	75 000	9 185	13,93	9 490
Saab AB B-aksje	Industri	50 000	5 986	340,50	16 194
Sampo Plc A-aksje	Finans	30 000	8 894	37,12	10 119

Sandnes Sparebank	Finans	162 075	6 682	40,30	6 532
SAS AB Preference shares	Industri	22 300	10 362	520,00	11 030
SCA Hygiene AB ser. B	Konsumvarer	5 000	1 205	257,30	1 224
Scandi Standard AB	Konsumvarer	20 000	728	57,00	1 084
Scanship Holding	Industri	1 000 000	3 200	0,95	950
Schibsted ser. A	Forbruksvarer	123 845	13 314	198,10	24 534
Schibsted ser. B	Forbruksvarer	138 845	17 004	183,00	25 409
SciBase Holding AB	Helsevern	65 000	2 974	19,00	1 175
Seadrill Ltd.	Energi	1 540	359	29,82	46
Serodis ASA	Helsevern	1 796 561	4 357	1,95	3 503
Sevan Drilling Ltd	Energi	105 339	1 933	5,49	578
Sevan Marine ASA	Energi	837 584	5 673	17,00	14 239
Shoprite Holdings Ltd	Konsumvarer	100 000	9 700	171,46	10 776
Skien Aktiemølle ASA	Finans	655 862	29 457	27,40	17 971
Skue Sparebank	Finans	169 050	18 491	99,50	16 820
Solvang ASA	Energi	821 363	10 976	27,00	22 177
Sparebank 1 Buskerud-Vestfold	Finans	715 580	17 203	27,50	19 678
Sparebank 1 Nord-Norge	Finans	2 720 503	74 063	52,25	142 146
Sparebank 1 Ringerike Hadeland	Finans	293 434	36 000	178,00	52 231
Sparebank 1 SMN	Finans	1 782 160	58 894	64,75	115 395
Sparebank 1 SR-Bank ASA	Finans	615 866	20 482	60,75	37 414
Sparebank 1 Østfold Akershus	Finans	45 292	4 756	166,00	7 518
Sparebanken Møre	Finans	386 698	77 254	254,00	98 221
Sparebanken Sør	Finans	111 205	8 649	91,25	10 147
Sparebanken Vest	Finans	1 713 201	59 173	48,40	82 919
Sparebanken Øst	Finans	2 012 218	54 787	52,00	104 635
Star Bulk Carriers Corp.	Industri	49 000	5 839	5,09	2 150
Statoll ASA	Energi	1 194 620	77 154	158,40	189 228
Stolt-Nielsen Ltd.	Energi	3 262	377	106,00	346
StrongPoint ASA	IT	1 739 905	2 351	16,20	9 967
Subsea 7 S.A.	Energi	275 270	25 251	109,30	30 087
Swarm64 AS	Industri	19 886	6 055	46,31	131 291
Tanker Investments Ltd	Industri	126 383	9 784	36,00	4 550
Techstep ASA	IT	502 983	5 387	6,19	3 113
Telenor ASA	Telekom	1 507 500	64 553	129,00	194 468
Telia Company AB	Telekom	75 000	3 478	36,71	2 619
The Future Group AS	Telekom	2 592 592	14 000	6,75	17 500
Thin Film Electronics ASA	IT	14 154 321	37 184	3,66	51 805
Thule Group AB	Konsumvarer	23 000	2 084	142,50	3 118
Tobii AB	IT	35 000	790	68,25	2 272
Tolens Sparebank	Finans	282 349	17 202	99,00	27 953
Truworths International Ltd	Forbruksvarer	105 666	5 829	79,21	5 260
TIS Group ASA	Industri	274 187	1 538	3,78	1 036
Veidekke ASA	Industri	2 708 284	28 632	123,50	334 473
Verdipapirfondet DNB Global Indeks	Aksjefond	490 203	100 000	241,28	118 277
Verdipapirfondet KLP AksjeGlobal Indeks I	Aksjefond	44 185	100 000	2 665,03	117 755
Vestas Wind Systems A/S	Energi	17 000	3 109	459,00	9 537
Volvo B-aksjer	Forbruksvarer	50 000	4 057	106,40	5 060
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA	Finans	90 526	2 703	117,50	10 637
Wilh Wilhelmsen Holding A-aksjer	Industri	129 965	17 694	198,00	25 733
Wilh Wilhelmsen Holding B-aksjer	Industri	277 444	26 590	194,50	53 963
XXL ASA	Forbruksvarer	977 819	61 971	98,00	95 826
Yara International ASA	Materialer	246 000	16 954	340,00	83 640
Zalaris ASA	Industri	78 300	1 801	32,80	2 568
Zenturio AB	IT	421 621	5 751	3,80	1 526
Sum			2 803 576		5 970 226

Valutaeksponering

Valutanavn	Valuta	Kostpris	Virkelig verdi	Andel
Norske kroner	NOK	2 283 576	5 344 805	95,8 %
Svenske kroner	SEK	166 174	191 886	1,8 %
Danske kroner	DKK	73 918	88 361	0,9 %
Euro	EUR	61 313	68 833	0,0 %
Amerikanske dollar	USD	128 871	151 221	1,2 %
Sørafrikanske rand	ZAR	23 954	28 695	0,0 %
Islandske kroner	ISK	0	0	0,2 %
Sveitsiske franc	CHF	7 410	6 184	0,0 %
Britiske pund	GBP	58 360	90 241	0,0 %
Kanadiske dollar	CAD	0	0	0,2 %
Sum		2 803 576	5 970 226	100,0 %

NOTE 21 Kollektivporteføljen. Aksjer i datterselskap.

Aksjer i datterselskap regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i morselskapet og konsolideres inn i MP Pensjons konsernregnskap.

MP Pensjon har følgende datterselskap:

Selskapets navn / Forretningskontor	Anskaffelses tidspunkt	Antall aksjer	Pålydende i kr	Aksjekapital i 1.000 kr	Fierandel/ Stemmeandel
Norbygate 1 AS, Oslo	2012	27 330	105	2 870	100 %

Årets endring i aksjer i datterselskap består av:

Aksjer i datterselskap	2 016	2 015
Anskaffelseskost	406 133	406 133
Aksjer i datterselskap 01.01.	536 476	505 976
Tilgang i året, konvertering av fordring	0	0
Tilgang i året, kontantbetalinger	0	0
Andel av årets resultat	30 500	30 500
Aksjer i datterselskap 31.12.	566 976	536 476

Inntekt fra investering i datterselskap består av:

Inntekter fra datterselskap	2 016	2 015
Renteinntekter utlån datterselskap	2 041	3 125
Andel av årets resultat i datterselskap	30 500	30 500
Sum inntekter fra datterselskap	32 541	33 625

Fordringer på datterselskap består av:

Fordring på datterselskap	2 016	2 015
Norbygate 1 AS	74 524	105 024
Sum fordring på datterselskap	74 524	105 024

MP Pensjon har yttet et lån til datterselskapet, Norbygate 1 AS. Lånet er renteberegnet med en rentesats tilsvarende 3 mnd Nibor + 120 punkter. Lånet har en løpetid frem til 31.12.2029.

NOTE 22 Kollektivporteføljen. Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning.

Debitorgruppe	Valuta	Pålydende verdi	Kostpris	Markedskurs	Virkelig verdi	Durasjon
02 - Kommunegaranti	NOK	20 000	20 000	101,40 %	20 280	0,20
03 - Bank- og kredittgaranti	NOK	148 000	146 762	102,50 %	151 693	0,83
035 - OMF	NOK	50 000	50 000	99,46 %	49 730	0,21
04 - Pantesikkerhet 1	NOK	687 660	616 750	81,93 %	563 412	6,66
05 - Pantesikkerhet 2	NOK	557 890	506 815	80,78 %	450 656	1,17
06 - Negativ Pant	NOK	1 029 864	1 011 855	102,50 %	1 055 596	4,17
07 - Lån uten sikkerhet	NOK	2 979 831	2 633 956	76,76 %	2 287 455	0,97
08 - Konvertible obl.	NOK	139 644	125 655	101,29 %	141 439	3,36
09 - Ansvarlig lån	NOK	498 083	487 618	101,80 %	507 060	2,49
10 - Fondsoobl.	NOK	928 925	926 123	101,26 %	940 593	1,30
Verdipapirfond	NOK	293 885	293 465	80,33 %	236 092	0,59
Sum kollektivporteføljen		7 333 782	6 819 000	87,32 %	6 404 007	2,21

Valutaeksponering

Valutanavn	Valuta	Kostpris	Virkelig verdi	Andel
Norske kroner	NOK	5 340 144	4 964 038	77,5 %
Svenske kroner	SEK	312 153	307 506	4,8 %
Danske kroner	DKK	54 492	57 857	0,9 %
Euro	EUR	420 260	457 011	7,1 %
Amerikanske dollar	USD	691 951	617 594	9,6 %
Sum		6 819 000	6 404 007	100,0 %

NOTE 23 Kollektivporteføljen. Finansielle derivater.

Type	Virkelig verdi	Kostpris	Merverdi
Aksjederivater	840	0	840
Valutaderivater	21 380	0	21 380
Sum	22 220	0	22 220

NOTE 24 Kollektivporteføljen. Kursreguleringsfond.

Kursreguleringsfondet består av netto merverdi på eiendeler i kollektivporteføljen vurdert til virkelig verdi, og fremkommer som følger:

Investering	Virkelig verdi	Kostpris	Merverdi 2016	Merverdi 2015	Verdiendring
Aksjer og andeler	5 970 226	2 803 576	3 166 650	2 526 995	639 655
Obligasjoner	6 195 922	6 610 915	-414 993	-606 290	191 297
Utlån til Industri	0	0	0	216	-216
Finansielle derivater	22 220	0	22 220	-76 262	98 482
Sum	12 188 368	9 414 491	2 773 876	1 844 659	929 218

NOTE 25 Utlån og fordringer.

Seleksjonsporteføljen

Debitorgruppe Pr 31.12.	Antall utlån 2016	Saldo pr. 2016	Antall utlån 2015	Saldo pr. 2015
Utlån med pant i boligeiendom	0	0	0	0
Utlån med pant i industrianlegg	2	5 221	5	15 441
Sum utlån og fordringer	2	5 221	5	15 441

Kollektivporteføljen

Debitorgruppe Pr 31.12.	Antall utlån 2016	Saldo pr. 2016	Antall utlån 2015	Saldo pr. 2015
Utlån med pant i boligeiendom	67	38 549	85	52 105
Utlån med pant i industrianlegg	0	0	6	25 270
Utlån datterselskap	1	74 524	1	105 024
Sum utlån og fordringer	68	113 073	92	182 399

Utlån og fordringer spesifisert over inkluderer også utlån til datterselskap. Se note 21.

Pensjonskassen vurderer ingen kontrakter i sin låneportefølje som tapsutsatt.

Samtlige lån med pant i boligeiendom er gitt til medlemmer av pensjonskassen.

Renten på utlån til medlemmer i MP Pensjon følger markedsrenten. Renten i 2016 var som følger:

Tidsperiode	Rentesats
01.01. - 31.03.2016	2,70 %
01.04. - 31.12.2016	2,40 %

NOTE 26 Valutacksporing

MP Pensjon er eksponert mot valutarisiko ved investeringer i finansielle verdipapirer som er denominert i annen valuta enn norske kroner, hovedsakelig rentepapirer og aksjer. Valutarisiko i aksjporteføljen er usikret. Valutarisiko i renteporteføljen denominert i svenske kroner, euro og amerikanske dollar er delvis sikret ved valutaterminer.

Aksjer og andeler

Valutanavn	Valuta	Kostpris	Virkelig verdi	Valutasikret
Norske kroner	NOK	3 357 093	7 947 693	0
Svenske kroner	SEK	196 092	240 279	0
Danske kroner	DKK	90 979	111 914	0
Euro	EUR	61 313	68 833	0
Amerikanske dollar	USD	141 795	183 169	0
Sørafrikanske rand	ZAR	23 954	28 695	0
Islandske kroner	ISK	4 878	4 233	0
Sveitsiske franc	CHF	7 410	6 184	0
Britiske pund	GBP	58 360	90 241	0
Kanadiske dollar	CAD	4 169	5 098	0
Sum		3 946 043	8 686 340	0

Industrilån

Valutanavn	Valuta	Beholdning	Kostpris	Virkelig verdi	Valutasikret
Norske kroner	NOK	5 221	5 221	5 221	0
Sum			5 221	5 221	

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Valutanavn	Valuta	Beholdning	Kostpris	Virkelig verdi	Valutasikret
Norske kroner	NOK	5 704 257	5 897 148	5 487 182	0
Svenske kroner	SEK	349 000	312 153	307 506	225 000
Danske kroner	DKK	46 500	54 492	57 857	0
Euro	EUR	51 310	420 260	457 011	42 000
Amerikanske dollar	USD	138 716	810 624	732 712	44 000
Sum			7 494 677	7 042 268	

NOTE 27 Bankkonti

(Beløp i hele kroner).

Skattetrekkkonto / Skyldig skatt pr 31.12.	2016
Bundne midler knyttet til skattetrekkkonto utgjør pr 31.12.	7 010 758
Beløpet dekker fullt ut skyldig skattetrekk pr 31.12.	7 002 560

Bankkonti i DNB Bank ASA	Valutabeløp	2016
Konto i NOK		185 748 820
Konto i DKK	3 695 655	4 515 239
Konto i EUR	2 478 238	22 509 103
Konto i GBP	346 731	3 697 319
Konto i ISK	0	0
Konto i SEK	4 609 146	4 382 081
Konto i USD	4 279 379	36 842 032

Bankkonti i Nordea Bank ASA	Valutabeløp	2016
Konto i NOK		1
Konto i EUR	4	40
Konto i USD	12	104

NOTE 28 Skatt.

Betalbar skatt alminnelig inntekt	2016	2015
Resultat før skattekostnad	853 792	571 890
+ / - Permanente forskjeller	-327 880	-153 302
+ / - Resultat fra datterselskap	-30 500	-30 500
+ / - Urealiserte verdiendringer	-1 369 872	-165 957
+ / - Endring i midlertidige forskjeller	-16 372	10 619
- Anvendelse fremførbart underskudd	890 832	-232 750
Grunnlag betalbar skatt alminnelig inntekt	0	0
Skattesats	25 %	25 %
Beregnet betalbar skatt alminnelig inntekt	0	0

Betalbar skatt formue	2016	2015
Grunnlag betalbar skatt formue	2 133 333	1 546 376
Skattesats	0,15 %	0,3 %
Beregnet betalbar skatt formue	3 200	4 600

Spesifikasjon utsatt skatt i mor	2016	2015
Varige driftsmidler	-2	42
Netto pensjonsforpliktelser	-22 594	-18 516
Urealiserte verdier investeringer utenfor fritaksmetoden	2 754 359	1 804 005
Ikkeførbar underskudd	-3 428 698	-2 537 867
Grunnlag beregning utsatt skatt	-696 935	-752 335
Skattesats	25 %	25 %
Beregnet utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	-174 234	-188 084
Balansført utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	0	0

MP Pensjon mor balansefører ikke utsatte skattefordeler.

Spesifikasjon utsatt skatt i konsern	2016	2015
Midlertidige forskjeller i MP Pensjon, jf oversikt over	-696 935	-752 335
Midlertidig forskjeller investeringseiendom, Nordbygate 1 AS	377 128	366 721
Gevinst og tapskonto	-4 569	-5 711
Ikkeførbar rentefradrag, Nordbygate 1 AS	0	-2 092
Ikkeførbar underskudd, Nordbygate 1 AS	-41 987	-60 292
Grunnlag beregning utsatt skatt	-366 363	-453 709
Skattesats	25 %	25 %
Beregnet utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	-91 591	-219 389
Balansført utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	0	0

Årets skattekostnad i mor	2016	2015
Betalbar skatt, formue	3 200	4 600
For lite (+) / mye (-) avsatt tidligere år	-2 772	-80
Netto betalt/refunderert kildeskatt	1 742	1 733
Sum skattekostnad, Mor	2 170	6 253

Årets skattekostnad i konsern	2016	2015
Sum skattekostnad Mor	2 170	6 253
Betalbar skatt, Nordbygate 1 AS	0	0
Sum skattekostnad, Konsern	2 170	6 253

Forpliktelser periodeskatt i mor	2016	2015
Betalbar skatt, formue	3 200	4 600
Sum forpliktelser periodeskatt Mor	3 200	4 600

Forpliktelser periodeskatt i konsern	2016	2015
Betalbar skatt, formue	3 200	4 600
Betalbar skatt, Nordbygate 1 AS	0	0
Sum forpliktelser periodeskatt Konsern	3 200	4 600

NOTE 29 Kapitalavkastning.

Alle porteføljer			Kollektivporteføljen			Selskapsporteføljen		
År	Verdijustert avkastning	Bokført avkastning	År	Verdijustert avkastning	Bokført avkastning	År	Verdijustert avkastning	Bokført avkastning
2016	14,7 %	6,7 %	2016	11,2 %	4,2 %	2016	30,9 %	24,3 %
2015	7,3 %	7,6 %	2015	4,0 %	7,2 %	2015	25,9 %	11,0 %
2014	4,8 %	9,5 %	2014	4,7 %	10,4 %	2014	5,4 %	3,1 %
2013	18,7 %	8,6 %	2013	20,0 %	9,3 %	2013	11,6 %	4,1 %
2012	11,3 %	8,9 %	2012	11,7 %	9,8 %	2012	9,7 %	2,9 %
2011	-7,8 %	7,4 %	2011	-6,2 %	9,2 %	2011	-15,1 %	1,8 %
2010	16,8 %	8,0 %	2010	16,4 %	6,7 %	2010	18,7 %	16,0 %
2009	34,5 %	11,0 %	2009	32,9 %	9,5 %	2009	43,1 %	12,0 %
2008	-32,0 %	2,8 %	2008	-29,1 %	-1,3 %	2008	-51,3 %	2,3 %

Avkastningstallene for totalporteføljen er beregnet ved Modifisert Dietz metode (fra og med 2011) og ved internrentemetoden (før 2011), og angir avkastningen før administrasjonsutgifter og skatt.

Avkastningstallene for kollektiv- og selskapsporteføljen er beregnet ved Modifisert Dietz-metode (fra og med 2011) og ved Hardy's formel (før 2011).

NOTE 30 Solvensmargin.

I forbindelse med at Solvens II ble innført for livselskaper per 1. januar 2016 ble kapitaldekningskravet (Basel II) avvirket både for livselskaper og pensjonskasser. Inntil videre gjelder derfor Solvens I som regulatorisk kapitalkrav for pensjonskasser. Solvensmarginkapitalen og solvensmarginkravet per 31.12.2016 fremkommer som følger:

Solvensmargin kapital og solvensmargin krav	2016	2015	2014	2013	2012
Netto ansvarlig kapital (kjernekapital)	1 861 776	1 471 098	1 295 969	1 331 042	1 254 670
Tilleggsavsetninger (50 %)	107 352	97 352	84 352	84 352	84 373
Risikoutjevningfond (50 %)	15 584	5 359	5 000	5 000	5 000
Solvensmargin kapital	1 984 712	1 573 809	1 385 321	1 420 394	1 344 043
Solvensmargin krav	447 710	418 425	393 578	357 027	363 204
Solvensmarginprosent	443,3 %	376,1 %	352,0 %	397,8 %	370,1 %

NOTE 31 Virkelig verdi hierarki.

Pensjonskassen klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki som reflekterer betydningen av den inputen som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå	Beskrivelse
Nivå 1	Virkelig verdi fastsettes på grunnlag av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.
Nivå 2	Virkelig verdi fastsettes på grunnlag av etablerte beregningsmetoder som er basert på priser som er observerbare i et aktivt marked.
Nivå 3	Virkelig verdi for eiendelen eller forpliktelsen fastsettes på grunnlag av beregningsmetoder basert på markedsdata som ikke er observerbare.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi	Kvoterte priser Nivå 1	Observer-bare markeds-data Nivå 2	Ikke- observer- bare markeds- data Nivå 3	Pålepte ikke forfalte renter	Totalt	Andel av total
Aksjer og andeler						
- Aksjer notert på OTC-listene	806 693				806 693	9,3 %
- Aksjer notert på Oslo Børs	6 300 270				6 300 270	72,5 %
- Aksjer notert på Oslo Axess	156 426				156 426	1,8 %
- Aksjer notert på utenlandske børser	562 940				562 940	6,5 %
- Aksjefond		378 900			378 900	4,4 %
- Unoterte aksjer			420 768		420 768	4,8 %
- OPS-aksjer			60 345		60 345	0,7 %
Sum aksjer og andeler	7 826 328	378 900	481 112	0	8 686 340	100,0 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning						
- Obligasjoner notert på Oslo Børs		3 889 676		43 296	3 932 972	55,2 %
- Obligasjoner notert på Oslo AIM		1 303 063		12 761	1 315 824	18,5 %
- Obligasjoner notert på utenlandske børser		1 297 704		19 545	1 317 248	18,5 %
- Unoterte obligasjoner		107 649		8 705	116 353	1,6 %
- Obligasjonsfond		236 092		113	236 205	3,3 %
- OPS-obligasjoner			208 085	0	208 085	2,9 %
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	0	6 834 183	208 085	84 420	7 126 688	100,0 %
Finansielle derivater						
- Aksjederivater	15	18 724			18 739	
- Valutaderivater		21 380			21 380	
Sum finansielle derivater til virkelig verdi	15	40 104	0	0	40 118	
Fordringer (i kollektivporteføljen)			3 395			
Bankinnskudd (i kollektivporteføljen)			203 572		203 572	
Sum finansielle instrumenter	7 826 343	7 253 186	896 164	84 420	16 056 719	

NOTE 32 Kollektivporteføljen. Investerings eiendom.

Spesifikasjon av investeringseiendommer:	2016	2015
Investerings eiendommer per 01.01	641 906	641 500
Tilgang i året	0	80
Endring i virkelig verdi	0	326
Investerings eiendommer per 31.12.	641 906	641 906

Investerings eiendom består av eiendom tilhørende Nordbygate 1 AS. Investerings eiendommen er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er per 31.12.2015 er basert på ekstern takst utført av Akershus Eiendom AS per 31.12.2014.

Spesifikasjon av netto driftsinntekt fra eiendom:	2016	2015
Leieinntekter	41 031	39 975
Endring i virkelig verdi	0	326
Driftskostnader eiendom	-8 491	-6 676
Netto driftsinntekter fra eiendom	32 541	33 625

Building a better
working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Drontung Eufensias gate 6, NO-0101 Oslo
Postboks 1158 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 878 389 387 MVA

Til: +47 24 00 24 00

Fax: +47 24 00 24 01

www.ey.no

Medlemmer av Den norske Revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i MP Pensjon PK

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for MP Pensjon PK som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Building a better
working world

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende notepopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelte ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2017
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor

Aktuarberetning

Til styret i MP Pensjon.

Aktuaren skal sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har aktuaren vurdert den forsikringstekniske situasjon for pensjonskassen pr. 31.12.2016.

Etter vår vurdering er de forsikringstekniske avsetninger i balansen pr. 31.12.2016 fastsatt i samsvar med gjeldende lover og regler.

Det forsikringstekniske oppgjør pr. 31.12.2016 er basert på data mottatt fra pensjonskassen.

I premiereserve er det til sammen avsatt 9.753 millioner kroner. Satsen for administrasjonsavsetning i premiereserven er 5,9 prosent og det er tillagt en ekstra administrasjonsavsetning tilsvarende en reduksjon i beregningsrenten på 0,05 prosent.

Pensjonskassen benytter dynamisk dødelighetsgrunnlag for kollektiv pensjonsforsikring (K2013) med virkning fra 1. januar 2014.

Teknisk resultat for 2016 utgjør 589 millioner kroner og fordeles slik:

Administrasjonsresultat	12 millioner kroner
Risikoresultat	324 millioner kroner
Renteresultat	229 millioner kroner
Premie for avkastningsgaranti og fortjeneste element	25 millioner kroner

I forbindelse med årsoppgjøret for 2016 har styret i pensjonskassen besluttet å benytte 49 millioner kroner av teknisk resultat til å styrke premiereserven for fripoliser på egen balanse ved en reduksjon i grunnlagsrenten.

Premiereserven per 31. desember 2016 har en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,02 prosent.

Av gjenstående resultat er 20 millioner overført til tilleggsavsetninger, 115 millioner er overført til pensjonistenes overskuddsfond, 253 millioner er overført til premiefondet og 86 millioner benyttes til regulering av fripoliser på egen balanse.

Oslo, 22. mars 2017

For Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS

Johann F.F. Despriée

Aktuar